

Az aszfaltban is sok kárt okoz a hőség

Figyelem, fegyelem, elővigyázatosság!

Fotó: Karácsonyi Zsigmond

A kánikula miatt az emberek könnyen ingerlékenyebbé, türelmetlenebbé és figyelmetlenebbé válhatnak. Amikor nyáron közlekedünk, akár valamilyen jármű vezetőjeként, akár gyalogosan, tisztában kell legyünk azzal, hogy a környezeti behatások számottevők, mondta Sándor Gábor közlekedésbiztonsági szakértő, a Közlekedésügyi Minisztérium volt államtitkára.

Nagy-Bodó Szilárd

Elmondása szerint a nagy meleg kényelmetlenségérzetet idéz elő, ahhoz hasonló, mint például az eső. A meleg hatására a legtöbb ember elkezd izzadni, ami már önmagában csökkenti a figyelmet, egyesek pedig szenvednek is a nagy melegtől vezetés vagy gyaloglás közben, ezzel együtt pedig felületesebbek lesznek a döntéshozatalban, mondta Sándor Gábor, hozzátéve, hogy ezt orvosolni csak a három alapszabállyal lehet, amelyek köztudottan a figyelem, a fegyelem és a kölcsönös tiszteleten alapuló elővigyázatosság.

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron, mint ha megvásárolná!

Közösségépítő együttlét Ádámoson

Július 20-án, szombaton az ádámosi unitárius egyházközség harmadik alkalommal szervezője és házigazdája a IX. küllői unitárius egyházköri találkozónak, melyre szeretettel várják a Küllői és Marosi Egyházkör híveit is.

2.

Teljes gőzzel dolgoznak a kivitelezők

Jelenleg a területen az előkészítő munkálatokat végzik, illetve a felásott terület melletti épületek konszolidációját szolgáló tartóoszlopokat helyezik el.

4.

Egyre több a sajátos nevelési igényű gyermek

Dr. Gyarmathy Éva klinikai és nevelés-életkultúrás szakpszichológus, egyetemi tanár, a magyarországi Diszlexia Központ megalapítója szerint a problémát nem oldja meg egy diagnózis, a tanulási és fejlődési környezet kellene változzon ahhoz, hogy a mai felgyorsult világban szocializálódó gyerekek jól tudjanak működni.

5.

50% kedvezmény nyugdíjasok részére augusztus 31-ig!

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

Víztelenségben

Antalfi Imola

Országos szinten a katasztrófavédelmi erők 372 bevetésen vettek részt, amelyek során embereket és állatokat mentettek ki veszélyes helyzetekből, ugyanakkor 11 településre szállítottak ivóvizet, amelyeken a kánikula miatt gondok voltak a lakosság vízellátásával – áll az országos katasztrófavédelmi felügyelőség közleményében.

Bizonyára nem a mezőségi településekre, az ottani állattartóknak szállítottak ivóvizet, hiszen, amint lapunkban is írtuk, itt „előjegyzéssel” juthatnak vezetékhez a lakosok. A tomboló kánikulában háromnaponta jön víz a csapokon, ember, állat szenved, az illetékesek pedig egymásra mutogatnak, illetve a megnőtt fogyasztást „hibáztatják”. Nyáron mindig megnő a fogyasztás, főként hőségben – ez közzismert. A Mezőség helyzete mindig is problémás volt, hiszen nagy távolságra levő településekre kellett vezetni a vizet. Az anno vagy 20 éve a megyei önkormányzathoz tartozott, azóta megszüntetett SURM vidéki vízellátó idejében is folyton a szítaszertű, rossz vezetékekre, a magas vízvesztésre panaszkodtak. Aztán kiépült a rendszer, és, amint elhangzott az illetékesektől, másfélszeres fogyasztásra méretezték a hálózatot. De a jelek szerint ez sem elég, és ez, úgy tűnik, ilyenkor, nyáron derül ki. Most vagy a vezetékek méretezése nem megfelelő, vagy a településeket ellátó víztartályok kapacitása elégtelen. Most derül ki, hogy e vidéken a kutak könnyen kiszáradnak, és víz nélkül marad a lakosság? És erre nem lehet megoldást találni? Tényleg?! Vízet, csatornadíjat lehet drágítani, esővízdíjat szintúgy. Nehogy már Pista bácsi három szál tehene inná fel a vezeték vizet, mert gondolom, a nagyobb állattartalmak beruháztak, és nem az

(Folytatás a 3. oldalon)

JULIUS
18., csütörtök
 A Nap kel
 5 óra 48 perckor,
 lenyugszik
 21 óra 9 perckor.
 Az év 194. napja,
 hátravan 172 nap.

*Isten éltesse!
 Ma FRIGYES,
 holnap EMÍLIA napja.
EMÍLIA: az Emil férfinév női párja. Jelentése: versengő, vetélkedő.

IDŐJÁRÁS
 Zivatar lehetséges
 Hőmérséklet:
 max. 34 °C
 min. 20 °C

VALUTAÁRFOLYAM
 BNR – 2024. július 17.

1 EUR	4,9681
1 USD	4,5404
100 HUF	1,2684
1 g ARANY	361,0678

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!
 Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében:
 Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám,
 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között,
 szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

Megyei hírek

Közlekedési változások Marosvásárhely belvárosában

Marosvásárhelyen, a Park Hotel mögötti első mélygarázs munkálatainak megkönnyítése érdekében július 19-én, pénteken 18.30 óráról az alábbi változások lépnek életbe a belvárosi forgalmi rendszerben: az Enescu utca sétálóutcává válik, a prefektúra tornya és a 4-es számú épület közötti szakaszon lezárják a gépjárműforgalom elől; a Cuza Vodă utca felé és felől kétirányú lesz a forgalom; a tűzoltók, a SMURD, a taxik és a mozgássérültek számára engedélyezik a gépkocsival való közlekedést. A Városháza utca a Győzelem tértől a Cuza Vodă utcáig egyirányúvá válik; az Ifjúsági utca egyirányúvá válik, bejárat a Cuza Vodă utca felől a Győzelem tér felé, kötelező jobbra kanyarodással – tájékoztat közösségi oldalán Soós Zoltán, a megyeszékhely polgármestere.

Felvételi a Sapientian

A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem marosvásárhelyi karán alap-, illetve mesterképzésen meghirdetett szakokra a múlt hét elejétől, július 8-ától online be lehet nyújtani a felvételi dossziét, a jelentkezési határidő július 21-én, vasárnap zárul. Az eredményeket alapképzésen július 23-án, mesterképzésen 24-én függesztik ki, a felvételt nyert hallgatók július 26–29. között foglalhatják el helyüket. Bővebb tájékoztatás a marosvásárhelyi kar internetes oldalán kapható.

Kirándulás a Magyar Nyugdíjasok Klubjával

A Maros Megyei Magyar Nyugdíjasok Klubja kirándulást szervez július 20-án, szombaton Erdőszentgyörgyre, a Rhédey-kastélyhoz, a bonyhai kastélyhoz és a Bözdödi-tóhoz. Érdeklődni a 0744-928-299-es vagy a 0265/264-442-es telefonszámon lehet naponta 9-14 óra között.

12 napos terápiás program szenvedélybetegeknek és családjuknak

Augusztus 19–30. között 12 napos terápiás programot szervez a Bonus Pastor Alapítvány a magyarórdi terápiás otthonban a függőségeiktől szabadulni akaró szenvedélybetegek és családtagjaik részére. Jelentkezni, további részletekről érdeklődni Marosvásárhelyen és környékén McAlister Magdolnától lehet a 0752-246-814-es telefonszámon.

Ossian- és Titán-koncert Szászrégenben

Július 19-én, pénteken 21 órakor első alkalommal lép fel Szászrégenben, a Kerekerdőben a népszerű magyarországi rockegyüttes, az Ossian. A koncertre a július 18–21. között zajló #loveREGHInday&night rendezvénysorozat részeként kerül sor. 20-án, szombaton 20 órától a szászrégeni Titán együttes koncertezik, 21.30-tól Ștefan Bănică lép színpadra. 21-én, vasárnap 19 órakor a régi Five Relax koncertjén lehet szórakozni. A rendezvény nyitónapján, július 18-án, csütörtökön (ma) 21 órától Dj Pici gondoskodik a jó hangulatról.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

IX. küküllői unitárius egyházköri találkozó

Közösségépítő együttlét Ádámoson

Július 20-án, szombaton az ádámosi unitárius egyházközség harmadik alkalommal szervezője és házigazdája a IX. küküllői unitárius egyházköri találkozóhoz, melyre szeretettel várják a Küküllői és Marosi Egyházkör híveit is.

Szer Pálosy Piroska

A közösségépítő eseményre – melyen a visszajelzések szerint 10-12 egyházközség képviselteti magát – Ádámoson az általános iskola udvarán kerül sor, 9 órától. Az esemény házigazdája, Fülöp Dezső Alpár unitárius lelképásztor az egyházköri találkozó megszervezésének előzményeiről tájékoztatott.

Mint hangsúlyozta, az egyházkör vezetésével július harmadik szombatját jelölték ki a találkozó megszervezésére, és az elképzelés szerint minden évben más helyszínen tartották volna. Tavaly Küküllődombon szervezték meg, Szőkefalva is volt házigazdája, az azt megelőző években Bethlenszentmiklós és Magyarsáros is ismételt helyt adott a találkozóhoz. Mivel vannak olyan egyházközségek, ahol nem áll rendelkezésre megfelelő helyszín nagyobb tömeg fogadására, azok az egyházközségek vállalják fel

ismételten a közösségépítő találkozók megszervezését, ahol biztosítani tudják 150–200 személy fogadását.

A szombati programban szabadtéri istentisztelet, kulturális műsorok, szabadfoglalkozás, a jelen lévő egyházközségek csapatai számára szervezett gulyásfőző verseny szerepel többek között.

Ígét hirdet Szász Tünde szőkefalvi unitárius lelképásztor, az egybegyűlteket köszönti Szentgyörgyi Sándor unitárius esperes, Fülöp Alpár helybeli lelkész és Miklós Tibor polgármester. A Küküllői Egyházkör mellett a Marosi Egyházkör híveit is szeretettel látják, és nem zárkóznak el a más

felekezeti híveinek részvételétől sem. Ádámoson például a reformátusok és unitáriusok egyaránt megtisztelik jelenlétükkel egymás közösségi eseményeit.

Az eddigi találkozók tapasztalata szerint általában szívesen vesznek részt a hívek a hasonló találkozókra, ellensúlyozva a koronavírus járványügyi megszorításai nyomán kialakult közösségi együttlétek korlátozását és az emberek egymás iránti bizalmatlanságát, mivel jó alkalom ez a közös gondok megvitatására, tapasztalatszerzésre és vidám együttlétre – hangsúlyozta Fülöp Dezső Alpár, Ádámos unitárius lelképásztor.

Kevés az állás, sok a jelentkező

A betöltetlen katedrákra vizsgáztak a pedagógusok

Tegnap Marosvásárhelyen 1198 jelentkező (ebből 201 az idén fejezte be tanulmányait) vett részt a meghatározatlan időre szóló (tituláris) pedagógusi állások betöltésére szervezett vizsga utolsó, írásbeli szakaszán. A 217 állásból (182 teljes és 35 kiegészítésre szoruló) 126 városon, 46 vidéki iskolában van.

A legtöbb jelentkező a következő szakokra iratkozott: a 11 óvodapedagógusi posztra 192-en pályáznak, 44-en közülük az idén végezték a főiskolát. A 16 alsó tagozatos pedagógusi (tanítói) állásra 162 pályázó van,

közülük 34 idei végzős.

A versengés a sporttanári állásért a legnagyobb, a meghirdetett 3 posztra 120-an jelentkeztek.

A 3 román nyelv és irodalom szakos tanári helyre 68-an versengenek, az egyetlen magyar nyelv és irodalom szakos állásra 19-en, a hat angoltanári helyre 76-an vizsgáztak.

A 112 tantárgyból a tételeket, azok fordítását és az értékelési szabályzatot a különböző nemzetiségekhez tartozó vizsgázók számára a Neveléspolitikai és Értékelési Országos Központ szakemberei állították össze.

Az eredményeket, az írásbeli dolgozatok elbírálását követően, július 23-

án a megyei tanfelügyelőségen függesztik ki, valamint a <http://titularizare.edu.ro> honlapon hozzák nyilvánosságra. Az óváásokat a tanfelügyelőségen vagy elektronikus formában lehet beadni július 23-án, az eredmények nyilvánosságra hozatalától 21 óráig, illetve másnap, 24-én déli 12 óráig. A végleges eredményeket július 31-én közlik.

A meghatározatlan időre szóló üres állások betöltésére az elért jegyek sorrendjében augusztus 1., 2., 5., 6-án kerül sor – adott ki közleményt a megyei tanfelügyelőség, amelyet Antal Levente főtanfelügyelő-helyettes egészített ki. (bodolai)

Vakáció a múzeumban

Júliusban Vakáció a múzeumban címmel szervez foglalkozásokat a Maros Megyei Múzeum 5–12 éves gyermekek számára.

Keddenként 10–12 óra között a múzeum várbeli épületébe várják őket, ahol a következő tematikájú tevékenységekben lehet még részt venni: Ünnepek a Római Birodalomban, Mesterségek egykor és most. Szerdánként 10–11.30 óra között a marosvásárhelyi Kultúrpalota ad helyet a foglalkozásoknak, mintázóműhely és kvízzjáték is lesz. Csütörtökönként 10–12 óra között a Néprajzi és Nép-

művészeti Múzeumba várják a vakációzó gyerekeket, ahol A mestertől a mesterségig – történetek vésővel és kalapács-csal, Méhészet, édes foglalkozás – kaptárakról, méhekről és mézről címmel lesznek érdekes programok. Péntekenként 10–12 óra között a Természettudományi Múzeum lesz a foglalkozások helyszíne, itt Dinoszauruszok Románia területén, valamint Szárnyak az éjben – a baglyok tematikákra épülnek a soron következő tevékenységek.

A foglalkozások részvételi díjáról és az előzetes regisztrálásról az esemény Facebook-oldalán lehet tájékozódni.

Fejedelmek aránya – új kiállítás a Kultúrpalotában

A Maros Megyei Múzeum a Magyar Nemzeti Múzeum, a Magyar Pénzmúzeum és Látogatóközpont, a Csíki Székely Múzeum és a Székely Nemzeti Múzeum közreműködésével nyitja meg július 22-én, hétfőn 18 órakor a Kultúrpalota II. emeleti kiállítótermében a Fejedelmek

aránya. Uralkodói reprezentáció Erdélyben című időszaki kiállítást.

A november 11-ig látogatható, nagyszabású tárlaton első alkalommal lehet megcsodálni az erdélyi fejedelmek hatalmát megjelenítő kincseket.

NÉPÚJSÁG
 ÖNÁLLÓ
 MAROS MEGYEI NAPILAP
 Kiadja az IMPRESS KFT.
 FŐSZERKESZTŐ:
 Karácsonyi Zsigmond
 LAPSZERKESZTŐK:
 Antalffy Imola
 Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalffy Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálosy Piroska, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emilia.
 Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, **e-mail:** reklam@e-nepujzag.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujzag.ro **E-mail:** nepujzag@e-nepujzag.ro
 Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
 A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

ISSN 1220-3475 (print)
 ISSN 1584-3238 (online)

Több ember meghalt az ötödik napja tartó rendkívüli hőség miatt

Többen meghaltak, sokan eszméletlenül állapotban kerültek kórházba az országban, miután hőségütést kaptak az ötödik napja tartó rendkívüli hőség miatt.

A jászvásári (Iasi) rohammentő szolgálata vezetője szerdán közölte: az éjszaka folyamán egy 32 éves fiatal ember halt meg hőségütésben, miután kedden a napon dolgozott. A mentő Prigoreni községből 43,3 fokos lázzal, eszméletlenül állapotban vitte be a megyei kórházba, de már nem tudták megmenteni az életét.

Egy másik, 74 éves férfit, aki kedden szintén a szabadban dolgozott, kómában vitt be a mentő, miután Letcani-ban összeesett a saját lakásában.

A bukaresti Bagdasar-Arseni kórház egyik kardiológus főorvosa a Digi24 hírtelevíziónak szerdán arról számolt be, hogy nekik is volt egy hasonló esetük: egy 50-es éveiben járó, az utcán elájult férfit kedden vitt be a mentő 43,3 fokos

lázal, és nem tudták megmenteni az életét.

Hétfőn egy 45 éves Botoșani megyei férfit találtak eszméletlenül egy parkban: a kikerülő mentők azonban csak a halálát tudták megállapítani, amelyet a kiszáradás okozta hőségütés okozott.

A B1 hírtelevízió jelentése szerint ugyancsak a hőség okozhatta annak az 56 éves suceavai nőnek a halálát, akit hétfőn találtak meg a lánya a házuk udvarán.

Az Agerpres hírgyűjtemény azt írta: a jászvásári megyei kórházba kedden három 80 év feletti idős embert vitt be a mentő, akiket eszméletlenül állapotban találtak túlhevült lakásukban.

Az Antena3 hírtelevízió tudósítása szerint Temesváron is meghalt kedden egy 50 éves férfi, akihez a járőrelek hívták ki a mentőt, miután elájult az utcán. A férfit újraélesztették, és 43 fokos lázzal vitték be a sürgősségre, de a második szívroham után már nem sikerült meg-

menteni az életét. Egy másik mentőegységet egy 56 éves villamosvezetőhöz riasztottak Temesváron. A vezetőfülkéből kórházba került férfinak 42,5 fokos láza volt és félrebeszélte, amikor kiérkeztek hozzá a mentők.

Szombat óta harmadfokú (vörös) hőszegély van érvényben az ország melegeinek túlnyomó többségében, ahol a csúshőmérséklet ötödik napja rendre meghaladja a 40 fokot. Szerdán a 41 megye közül az északi országrész 11 megyéjére már csak másodfokú (narancssárga) hőszegélyt adott ki a meteorológiai intézet.

A kánikula az előrejelzés szerint csütörtöktől a déli (havasalföldi és dob- rudzai) országrészre korlátozódik, a Kárpátok térségére pedig felhősakadással, jégesővel és óránként 55–70 kilométeres sebességű széllekevekkel érkező zivatarokra számítva adott ki elsőfokú (sárga) figyelmeztetést a román meteorológiai szolgálat. (MTI)

Ország – világ

Az EP román alelnökei

Az Európai Parlament alelnökei közé választották Victor Negrescu (S&D) és Nicolae Șeșănuță (Zöldek) román európai parlamenti képviselőket. Victor Negrescu 394 szavazatot kapott, Nicolae Șeșănuță pedig 347-et a szavazás első körében. Az Európai Parlament 14 alelnöki tisztségéből 11-et foglaltak el a szavazás első körében. Alelnöki tisztséghez jutott Sabine Verheyen (604 voks), Ewa Kopacz (572 voks), Esteban Gonzales Pons (478 szavazat), Katarina Barley (450), Pina Picierno (405), Martin Hojsik (393), Christel Schaldemose (378), Javi Lopez (377) és Sophie Wilmes (371 voks). A fennmaradó másik három alelnöki tisztség elfoglalására második szavazási kört tart az EP. A három tisztséget Klara Dostalova, Fabrice Leggeri, Younous Omarjee, Antonella Sberna, Ewa Zajączkowska-Hernik és Robert Zile pályázta meg. A testület ugyanakkor újraválasztotta Roberta Metsolát, az Európai Néppárt 45 éves máltai politikusa az EP elnökének. Metsola az összesen leadott 623 érvényes voksból 562-t szerzett, így újabb két és fél éven át töltheti be az elnöki tisztséget. (Agerpres)

Visszkapott jogosítványok

A közlekedésbiztonságról szóló sürgősségi kormányrendelet hatályba lépése óta négy gépkocsivezető kapta vissza a pozitív drogtest miatt bevont jogosítványát, miután a vérvizsgálat nem igazolta a tiltott szer jelenlétét a szervezetében – nyilatkozta szerdán a rendőrség bukaresti közlekedésrendészeti osztályának egyik illetéke. Radu Gătan sajtótájékoztatóján elmondta, a közlekedésbiztonságról szóló 84-es sürgősségi kormányrendelet hatályba lépésétől, azaz június 29-től hétfőig 27 gépkocsivezetőnek lett pozitív a drogtesztje. Közülük 23 esetében a vérvizsgálat igazolta a tiltott szer jelenlétét a szervezetben. Négy esetben negatív lett a vérvizsgálat eredménye, ezeknél a sofőröknel bizonyos gyógyszerek eredményezték a pozitív gyorstesztet. Utóbbiak a keddi nap folyamán visszakapták a jogosítványukat – mondta Gătan. (Agerpres)

2220 sürgősségi helyzet

A katonai tűzoltókat 2220 sürgősségi helyzethez riasztották az elmúlt 24 órában, az esetek 70 százalékában elsősegélynyújtásra volt szükség. Az országos katasztrófavédelmi felügyelőség (IGSU) szerdai tájékoztatása szerint kedden több mint 1500 személyt láttak el a SMURD rohammentősei, a legtöbb segítségre szoruló személyt Bukarestben és Ilfov megyében (281), valamint Maros (82), Temes (79) és Szeben (78) megyében. A tűzoltók 268 tüzet oltottak el országwide, ezekből 182 esetben száraz növényzet gyúlt meg, az érintett terület meghaladja az 1000 hektárt. A katasztrófavédelmi erők 372 bevetésben vettek részt, amelyek során emberek és állatokat mentettek ki veszélyes helyekről és helyzetekből, valamint műszaki mentéseket végeztek. A katonai tűzoltók ugyanakkor 11 településre szállították ivóvizet, ahol a kánikula miatt gondok voltak a lakosság vízellátásával. Az IGSU közleménye szerint hét személyt mentettek meg a katonai tűzoltók életveszélyes helyzetből. (Agerpres)

Víztelenségben

(Folytatás az 1. oldalról)

ivóvízből oldják meg az állatok itatását. Egyrészt mert drága, másrészt, mert nem éri meg nagy távolságokra kiszállítani. Azt sem hinném, hogy a Mezőségben szőröndrendszer híján négy naponta feltöltött kerti fürdőmedencékben lubickolnak (szűrővel pedig nem kell háromnaponta cserélni a vizet), vagy köbmétereket öntöznek el a városi vízből kertjeikre. Ismétlenül, mivel a vezetékes víz drága, elég valóságosan az elképzelés.

Inkább azt gondolom, hogy a Mezőség vízellátás, kanalizálás szempontjából különféle okok miatt mindig is a megyei önkormányzat, a szolgáltató „mostohagyerek” volt.

A beruházásokon túl azonban szabályozások is léteznek. Például a prefektusok és a polgármesterek, azaz a megyei, illetve a helyi katasztrófavédelem (ISU) elnökeinek az együttműködéséről. Az intézkedések közt van, hogy a megyei ISU támogatja a helyi egységeket az ivóvíz, a kútvíz minőségének ellenőrzésében, szükség esetén a fertőtlenítést meg kell oldaniuk, illetve biztosítaniuk kell az ivóvizet, valamint a háztartási vizet a lakosság számára, illetve a haszonállatok itatására is, ugyanakkor „alternatív vízforrásokat kell biztosítaniuk arra az esetre, ha a vezetékes víz hozama jelentősen lecsökken, vagy ha a hálózat meghibásodik”, a különösen nehéz helyzetben levőknek pedig segíteni kell. Tehát például senki nem állítja meg a katasztrófavédelmi csomagot, a Mezőség polgármestereit abban, hogy egy-két tartálykocsi vizet kivigyenek a hegyoldalba az állattartóknak.

Gazdag az intézkedéscsomag, csak valaki végre is kellene hajtsa. Azonban ilyesfajta, konkrét intézkedéseket eredményező együttműködésről nem hallottunk a napokban. Csak a vízhasználat korlátozásáról.

III. Károly király megnyitotta a nagy-britanniai választások utáni első parlamenti évadot

III. Károly király szerdai trónbeszédével megnyílt a július 4-i nagy-britanniai választások utáni első parlamenti évad.

A parlamenti választáson a Munkáspárt – a korábbi legnagyobb ellenzéki erő – elsőpró győzelmet aratott, és 14 év óta először ismét kormányt alakíthatott Sir Keir Starmer miniszterelnök vezetésével.

Az uralkodó által a törvényhozás felső kamarájában, a Lordok Házában felolvasott kormányprogram központi elemei között szerepelt az új határbiztonsági parancsnokság kialakítása.

A testület létrehozása – a Nagy-Britanniába illegálisan, embercsempészek szervezésében csónakokkal érkező menedékkérők ruandai áttelepítési programjának törlesztésével együtt – a Labour választási programjának egyik sarkalatos célkitűzése volt. A választások másnapján, kormányfőként tartott első sajtóértekezletén Starmer hivatalosan is megerősítette, hogy nem kívánja végrehajtani az előző, konzervatív párti brit kormány által kezdeményezett ruandai áttelepítési programot, mert véleménye szerint ez a terv semmiféle elrettentő hatást nem gyakorol az embercsempészekre.

A munkáspárti kormány tervei szerint az új határbiztonsági parancsnokság a brit terrorellenes törvény nyújtotta cselekvési lehetőségekkel lép majd fel a szervezett

embercsempész hálózatok ellen, szoros együttműködésben az európai uniós büntetőhatóságokkal.

A munkáspárti kormány tervei között egyébként is szerepel az EU-hoz fűződő kapcsolatok szorosabbra vonása, mindekelőbb a biztonsági és a kereskedelmi együttműködés fejlesztése.

Keir Starmer miniszterelnök ugyanakkor már többször is leszögezte, hogy a munkáspárti kormány sem lépteti vissza Nagy-Britanniát az Európai Unióba.

Szerepelt az uralkodó által szerdán felolvasott tervek között a konzervatív párti kormányzat által három évtizeddel ezelőtt privatizált vasúthálózat újbóli államosítása, de ez csak akkor kezdődik, amikor a jelenlegi magánszektorbeli üzemeltetők koncessziós szerződéseit a következő években lejárnak.

E terv központi eleme a Great British Railways nevű állami szervezet létrehozása, amelynek feladatköre idővel a vasúti infrastruktúra fenntartására és a vonatközlekedés működtetésére egyaránt kiterjed. Utalás szerepelt a király beszédében a Labour által tervezett választási reformra is. Ennek részletei nem hangzóttak el, de Keir Starmer kormányfő már többször jelezte, hogy céljai között szerepel a választójog kiterjesztése a 16-17 éves korosztályra.

A XVI. századi Tudor-dinasztia idejéig

visszanyúló, fényes pompával zajló hivatalos parlamenti nyitányok hagyományosan az új törvényalkotási évad kezdetét jelzik. A trónbeszédben kivonatossan ismertetett jogszabálytervezeteket a kormány állítja össze, a parlamenthez hintóval és díszes katonai kísérettel érkező uralkodó csak felolvasa a néhány oldalas ismertetőt, amelyet a lordkancelári tisztséget is betöltő igazságügy-miniszter térdre ereszkedve nyújt át neki.

A ceremónia előkészületei már előző este elkezdődnek, amikor a Yeomen of the Guard, vagyis az uralkodó elit testőrségének tagjai átkutatják a parlament pincéit, ellenőrizve, hogy nem rejtett-e el ott ismét puskaport valamely merénylőjelölt. Ez is több mint négy évszázadra visszanyúló hagyomány.

Az angliai katolikusüldözések megtorlásul Guy Fawkes és néhány társa 36 hordó puskaállomány próbálata levégoibe rejtíteni a londoni parlamentet, amikor I. Jakab angol-skót király, az angol egyház 150 püspöke és a parlament képviselői 1605. november 5-én összegyűltek a Westminster-palotában a törvényalkotási évad hivatalos állami megnyitójára. Valószínűleg a Londonban pusztító pestis mentette meg az életüket, emiatt ugyanis egy hónappal halasztódott a parlamenti nyitány, időt adva a hatóságoknak a merénylőterv leleplezésére. (MTI)

Izrael védelmi minisztere: megérték a feltételek a túszalkura

Megérték a túszalkura feltételei – közölte Joáv Galant izraeli védelmi miniszter Lloyd Austinnal, az Egyesült Államok védelmi miniszterével éjszakai telefonbeszélgetésükön az izraeli védelmi minisztérium szerdai bejelentése szerint

Az izraeli hadsereg (IDF) Gázai övezetben végrehajtott hadműveletei Galant szerint megteremtették a „szükséges feltételeket” a túszügylet megvalósulásához, amelyben tűzszüneti és fogolycsera-megállapodással összekötve hazatérhetne Izraelbe a tavaly október 7-én a Gázai övezetbe hurcolt, azóta ott fogva tartott, élő és holt százhúsz izraeli tús.

Galant beszámolt Austinnak az IDF gázai hadműveleteiről, és részletesen ismertette a Hamász katonai vezetője, Mohammed Deif elleni szombati légitámadást.

Megvitatták a gázai humanitárius

helyzetet is, s Gallant elmondta Austinnak, hogy a gázai határ mentén tábori kórház építését tervezik beteg palesztin gyerekek gyógyítására.

Gallant hangsúlyozta Izrael azon eltökéltségét, hogy biztosítsa a Hezbollah naponta ismétlődő támadásai miatt az ország északi határvidékéről kitelepített emberek biztonságos visszatérését otthonaikba, „akár megállapodással, akár más módon”.

Gallant és Austin a minisztérium közleménye szerint megvitatta az iráni agresszióval szembeni védelmi együttműködést is.

Eli Albag, a Nahal Oz bázisról elrabolt egyik, monitoron határmegfigyelő feladatot végző katonalány édesapja is pozitív üzeneteket kapott izraeli kormánykörökből a Hamázzsal kötendő alku esélyéről.

Elbag elmondta, hogy múlt heti találkozásán Ron Dermerrel, a stratégiai

ügyek miniszterével, Dermer első alkalommal volt optimista. „A feltételek megérték egy megállapodásra, amely megvalósulhat” – mondta a Benjamin Netanjahu miniszterelnök legközelebbi munkatársának tartott miniszter.

Orit Sztrok településügyi és „nemzeti missziós” miniszter ugyanakkor kedden bejelentette, hogy a szélsőségesen jobboldali Vallásos Cionisták nevű pártjával kilép a kormánykoalícióból, ha az IDF-et kivonják a Gázai övezetből.

„Ha eltávolítják az IDF-et a Nocarim és a Philadelphia folyosóról, akkor nem leszünk a kormányban. Sztverjük a kormányt. Ez a miniszterelnök asztalán van, és ő jól tudja” – mondta.

Az Izrael által korábban a Hamászhoz eljuttatott, és Joe Biden amerikai elnök által közzétett alkutervében, melyet a Hamász elfogadott, s melyről jelenleg közvetítők útján tárgyalások folynak, ez a feltétel nem szerepelt. (MTI)

A megyei sürgősségi kórház mellett épül a súlyos égési sérülteket ellátó központ

Teljes gőzzel dolgoznak a kivitelezők

Teljes gőzzel dolgoznak a kivitelezők a megyei sürgősségi klinikai kórház mögé tervezett, súlyos égési sérülteket ellátó marosvásárhelyi központ építésén. Jelenleg a területen az előkészítő munkálatokat végzik, illetve a felásott terület melletti épületek konszolidációját szolgáló tartóoszlopokat helyezik el – nyilatkozta a Népszármű Mariana Negoit, a sürgősségi kórház sajtószóvivője.

Antalfi Imola

A szóvivő hozzátette: az építkezés következő szakaszában az épület alapjának megöntésére, valamint a közmvézetékek lefektetésére kerül sor. „A munkálatok megkezdését március 11-én sajtótájékoztatón dr. Alexandru Rafila egészségügyi miniszter jelentette be. A beruházás értéke 322,6 millió lej hea nélkül, a projekt megvalósításáért az egészségügyi minisztérium felel” – nyilatkozta Mariana Negoit.

A beruházást hosszú lejáratú világbanki kölcsönből finanszírozza a szaktárca, és a jövő év végére a versenyterület megnyert kivitelezők, a török YDA és a bukaresti Synergy Construct befejezik a munkát – ígérte a márciusi sajtótájékoztatóján a tárcavezető.

Fotó: Nagy Tibor

Látványterv

Forrás: Maros Megyei Sürgősségi Klinikai Kórház

Már ebben az órában, amikor e kis jegyzetemet képernyőre vetem, harminchat fokot mutat az ő magán hőmérője. (Egy másik forrásom 19-et. Most aztán kénytelen vagyok a szubjektív hőérzetemre hagyatkozni.) Akit csak lehet, lebeszélnek az orvosok, a média emberbaráti cikkezői arról, hogy kimerészkedjen napközben az utcára. Az éjszakai nyhülethez nagy reményeket fűz a naiv, holott akkor sem csökken a hév.

A nagyvárosokban a szökőkutak, vízmedencék a legnépszerűbbek. Aki csak teheti, szégyenérzete és a rendőrközeg nem akadályozza meg, lábat áztat, belecsoobb, befröcsköl magát. Persze szólnak a híradások a vízkorlátozásról, a vidékek kiszáradásáról, elaszályosodásáról, és az ember titokban hálát ad, hogy az ő kis lakhelyét e pillanatban még nem érintik a korlátozó zárlatok.

Másutt párapapukat állítanak

fel a városok forgalmas pontjain. Régebben megtették ugyanezt a hűvösebb és öblösebb kapualjak, de amióta a városrendezés ezeket nem szereti, alig akadnak utunkban. Blokknegyedben ne keress hűs kapuöblöt (újkorai közmondás). Javaslat hangzott el a hagyományörző csoportok részéről, hogy olyan vidékeken, ahol nincsenek párapapuk, a szegény párák állítsanak székelykaput. Ezek megfaragása némi időt vesz fel, nem is szólva a kézügyességről, az illő szekercék és vésők, kalapácsok beszerzéséről, megfelelő faanyag kiválasztásáról, aztán a motívumkincs nézegetéséről, amelyet különféle albumokban vagy megmentett mesterkönyvekben lel föl a faragó ember. Szóval alaposan elfoglalta magát a kapuállításra vállalkozó, és addig is el-

Hőségriadó

telik az idő, elmúlik a hőség, jönnek a hűvösebb vagy téli napok. Két haszna is van: leköti idejét a kapuállító, addig sem megy a forró és izzasztó korcsmába, háza előtt

Csütörtöki kimenő
– Sebestyén Mihály rovata –

pedig díszes kapu hivalkodik, jelzi, hogy ügyes kezű, kiváló gazda lakja, s békességet és hűsítő sört ígér a bemenőnek. Na és a galambokról se feledkezzünk meg, akiknek a kapu dűcot kínál. És háznál lesz a galambep.

A hőség előnye sem elvetendő. Jóval hamarabb jelentek meg a dinnyések a piacokon, sokkal korábban mondhatunk le a melegházi, üzleti paradicsomokról, hogy

(Folytatás az 1. oldalról)

A hőségen nem tudunk változtatni, így a hozzáállásunkon kell. Fontos szempont, hogy a jármű legyen megfelelően felkészítve: legyen jobban megtankolva, hiszen a klíma és az esetleges torlódások miatt nem kizárt a többletfogyasztás, továbbá érdemes minden esetben magunknál tartani ablakmosó folyadékot, mert a bogarakat csak ezzel tudjuk eltávolítani, illetve az sem árt, ha van nálunk víz vagy valamilyen folyadék, sorolta a közlekedésbiztonsági szakértő. Ugyanakkor érdemes előre megtervezni az útvonalat, és ellenőrizni a guminyomást is, hogy ne fenyegetsen senkit egy esetleges gumirobbanás.

Bármilyen járművet is vezetünk, két jelenséggel mindenképpen számolni kell. Az első a fénytörés, amely pillanatnyi elvakuláshoz vezethet, a másik jelenség pedig a fényvisszaverődés, valamint a tükröződés mások szélvédőjén, ez is látászavart kelthet. Mindenképpen vigyázni kell a szemünkre is, hiszen napsütés esetén a kontrasztok el-tompulnak, és a szemünk nagyon érzékeny a jelentős fényviszony-változásra, magyarázta Sándor Gábor, hozzátéve, hogy például egy alagútba való bemenetel vagy kijö-

vetel után a szemnek szüksége van 5-7 másodpercre, ameddig megszokja az új fényviszonyokat. Ha kellő elővigyázatossággal kezeljük ezeket a hátrányokat, akkor azzal sem mi, sem az úton közlekedő partnereink nem kerülnek veszélybe, nyomatékosította a Közlekedésügyi Minisztérium volt államtitkára.

A szakember ugyanakkor beszélt a súlykorlátozásról is, amelyet törvény szab meg. Kánikula idején a hatóságok fokozottan odafigyelnek arra, hogy ne legyen túlterhelt az útburkolat, ennek eredményeképpen az elmúlt hét folyamán több útszakaszra is kiterjesztették a korlátozókat a rendkívüli meleg miatt. A túlsúlyos járművek maradandó károsodást okoznak az útburkolatban, és minden ilyen esetben a javítási munkálatok nagyságrendileg felérnek egy teljes feljavítással – emelte ki Sándor Gábor.

A nehézséggépjárművek korlátozása az egyetlen megoldás, hogy el lehessen kerülni az útkárokat. Továbbá pedig a figyelem, a fegyelem és az elővigyázatosság a recept arra, hogy a hőségben se történjenek balesetek, ezt a három pillért kell szem előtt tartani, akár gyalogosan, akár biciklivel, akár autóval közlekedünk!

Fotó: Karácsonyi Zsigmond

nek, akik valami hasznosat bütykölnék egy-két hétig. A buszokon mindenki makacsul ragaszkodik ülőhelyéhez végállomástól végállomáshoz, a kínai legyezőárusok és klímaberendezők most aratnak igazán, mint földiken a szorgalmas kombájnok és marokszedők, dohognak a történelem mélységében a cséplőgépek, és régi tragédiákról mesélnek a vénasszonyok a fonóban. Az utcák néptelenek, a teraszok kihaltak, alig lézeng odakint néhány merész a napsütéses órákban. Gépkocsik rohannak valamire a forróságban. Erdők közé, havasok felé. Hűtött taxival alig tud szolgálni a diszpécser szolgálat.

Csupán a közlekedési lámpák változtatják egykedvűen színeiket. Őket a hőség egyáltalán nem izgatja. Lomhán fűgék. Hol pirosak, hol zöldek. Nem is szólva a sárgáról, mely napfény és Van Gogh kedvenc színe.

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Menyhárt Borbála

Egyre több a sajátos nevelési igényű gyermek

Az oktatási rendszert kellene a diákokhoz igazítani, nem pedig fordítva

Pedagógusok, gyerekekkel dolgozó segítő szakemberek a mindennapokban egyre gyakrabban tapasztalják, hogy az utóbbi években jelentősen megnőtt az átlagostól eltérő fejlődésű gyermekek száma, egyre gyakrabban merül fel a tanulási, illetve figyelemzavar, a hiperaktivitás, az autizmus spektrumzavar fogalma. Dr. Gyarmathy Éva klinikai és nevelés-**lélektani szakpszichológus, egyetemi tanár, a magyarországi Diszlexia Központ megalapítója szerint a problémát nem oldja meg egy diagnózis, a tanulási és fejlődési környezet kellene változzon ahhoz, hogy a mai felgyorsult világban szocializálódó gyerekek jól tudjanak működni. Az oktatási rendszert kellene sokkal inkább a gyerekekhez igazítani, és nem a gyerekeket az iskolához – véli a szakember, aki nemrég a Studium Prospero Alapítvány szervezésében Marosvásárhelyen tartott egynapos előadás-sorozat pedagógusok, logopédusok, pszichológusok számára A neuroatipikus fejlődéslehetőségek a 21. században címmel. A szakemberrel az előadás-sorozat szünetében beszélgettünk.**

Menyhárt Borbála

– Mi áll annak a hátterében, hogy ilyen sok az eltérő fejlődésű gyermek?

– Nyilván a környezet változott meg, és a gyerekek idegrendszerének a fejlődésére hatással vannak a környezeti tényezők. Az, hogy a későbbiekben az ember alkalmazkodni tud a környezethez, azért van, mert már gyerekként tapasztalatokkal „töltjük fel” az agyukat, az agy egy tapasztalatfüggő rendszer. Ahhoz képest, ami mondjuk akár ötven évvel ezelőtt volt, jelentősen megváltozott a környezet, olyan mértékben, amilyen mértékben látjuk, tapasztaljuk, hogy a gyerekek is megváltoztak, csupán az a gond, hogy az oktatási rendszer ezt nem veszi figyelembe. A 21. századi gyerekeknek valójában 19. századi oktatást nyújtanak, csoda lenne, ha működne! Tulajdonképpen amiért működik úgy, ahogy, az azért van, mert a gyerekek nagyon adaptívak, a pedagógusok pedig elviszik a hátukon ezt a problémát, próbálják áthidalni ezt a hatalmas szakadékot, viszont egyre több gyerek „potyog be a szakadékba”, és megjegyzem, hogy egyre több pedagógus is, hiszen a kiegészítés arról szól, hogy egy lehetetlen feladattal akar valaki megküzdni. És ez egy lehetetlen feladat a gyerek, a pedagógus meg a szülő számára is.

A neuroatipikus fejlődés tulajdonképpen egy csomag, és bár vannak súlyos formák is, általában nem jelent túl nagy eltérést az idegrendszeri fejlődésben. Optimális körülmények között nem vezet zavarokhoz az eltérés, sőt akár kiemelkedő tehetséggé is fejlődhetnek az egyébként jó képességű atipikus fejlődésű gyerekek.

Ez az atipikus fejlődés egy olyan működést eredményez, ami korábban ritkább volt, ma pedig olyan méreteket ölt a gyerekeknek, hogy nem tudunk vele mit kezdeni, és különböző diagnózisokat kapnak emiatt. Tehát a gyerekekre kentük a problémát, kapják a diagnózisokat, ha kicsit másképp működnek az is-

kolában, ha kevésbé tudnak teljesíteni, alkalmazkodni, ez pedig elindít egy ördögi kört. Óvatosnak kellene lenni a diagnózisokkal, hiszen gyakran elhamarkodottan diagnosztizálnak például hiperaktivitást egy gyereknek, holott csak arról van szó, hogy túl kevés inger éri egy bizonyos környezetben, miközben manapság az idegrendszer rengeteg ingerhez szokott, ezért egy ingerszegény környezetben nehezen boldogul a gyerek. A mai oktatási rendszer pedig messze elmarad attól az ingerdömpingtől, amihez manapság, ebben a felgyorsult világban szokva van a gyerekek idegrendszere. Olyan fejlesztő környezetre lenne szükség, ahol sokkal jobban segítjük a gyerekek idegrendszeri fejlődését, amit egyébként a környezetünkben annyira minden támad: nagyon sok méreganyag kerül a levegőbe, az ételbe, vízbe, ott vannak az ipari szennyeződések, ezekről pedig sorra mutatják ki, hogy megváltoztatják az idegrendszer fejlődését. Ami nem baj, hiszen az az eltérő működés számos előnyvel jár, csak ehhez alkalmazkodni kellene.

Valójában semmi mást nem kellene tenni, csak tudomásul venni ezt hivatalosan is, hiszen már mindenki tudja, csak hivatalosan nem fogadják el, hogy a gyerekek egy kitágult térben egészen másként működnek, eltérő módon fejlődnek. Mindig is különbözőképpen fejlődtek a gyerekek, de most, amikor ennyi külső hatás éri az agyat, ez fokozottan így van, és ezzel nem tud az oktatás szembenézni.

– Hogy nézne ki az az oktatási rendszer, ahol minden gyerek megtalálná azt, ami az ő igényeinek megfelel?

– Azt kellene első lépésben elfogadni, hogy személyre szabottan kellene foglalkozni velük. A személyreszabottság nem azt jelenti, hogy egyénileg, hanem sokkal nagyobb figyelmet kellene fordítani a gyerekek részvételére a tanulási folyamatban, arra, hogy keretek között, de választás alapján olyan

Fotó: Romániai Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete

lehetőségeket kínáljunk számukra, hogy minden gyerek a saját szintjének megfelelően fejlődhesen. Már egészen kicsi gyerekek tudnak dönteni, hogy mit szeretnének csinálni, csak köréjük ki kell alakítani egy megfelelő környezetet. Manapság szinte megőrült az egész oktatási rendszer, minden ismeretet próbálnak belezsúfolni, mintha anélkül nem élhetne a gyerek. Hogyne élhetne! Át kellene gondolni azt, hogy a fejlesztő tanítás egyénenként különböző, és az egyes gyerekek különböző módon fognak eljutni oda, hogy az idegrendszerük elérje azt a szintet, amikor majd hatékonyan tanulni tudnak. Mert nem a tudás, hanem a tanulási képesség kellene a fő szempont legyen, és az egész oktatásnak arra kellene összpontosítani, hogy a tanulási képességet fejlessze.

– Mi a tapasztalat, általában mi történik később azokkal a gyerekekkel, akiket az iskolában, a mindennapokban beskatulyáznak, hogy figyelemzavarosak, hiperaktívak stb?

– A neuroatipikus fejlődésű gyerekekkel, akiket én gyakran „furi” gyerekeknek emlegetek, elég sok minden megtörténhet, annak függvényében, hogy megtalálják-e azokat a területeket, ahol valóban önmaguk lehetnek, illetve azokat az embereket, akik tudnak nekik ebben segíteni. Sokszor a családi háttér is múlik, azon, hogy a család elfogadja-e, és nemcsak elfogadja, hanem ad-e olyan lehetőségeket, amelyek közepette a gyerek fejlődhet. Ha igen, akkor rendkívüli teljesítményekre képesek. Másrészt pedig súlyos önértékelési zavarok is felléphetnek, ha azt tapasztalják, hogy sehol sem tudnak megfelelni, és ez további súlyos viselkedés-, valamint személyiségfejlődési zavarokhoz vezethet.

– Mit tehet a szülő annak érdekében, hogy ezt elkerülje?

– Először is fontos mindig megtalálni azt a pedagógust, akinél úgy mond jó helyen van a gyereke. Kisgyerekeknek az óvó- és a tanító a legfontosabb személy a fejlődésben, később pedig meg kell találni a megfelelő iskolát, ahol a gyerek jól érzi magát. Ez egy alap! Másrészt pedig a szülőknek sem ártana életmódot váltani, hiszen gyakran ők is még a 20. században ragadtak, nemcsak nevelési szempontból, de viselkedésben is. Mindenkinek nehéz ebben a 21. században, senki sem segít, hogy a hirtelen ránk zúdult világban hogyan alakítsuk a mindennapjainkat. Ha a gyerek azt látja, hogy a szülő egész nap a kutykőn lóg, akkor az lesz számára a minta. Nagyon fontos a közös tevékenység a gyerekekkel, ha elmegyünk együtt mozogni, falat mászni, de lehet az bármilyen, akár közösen zenéljünk a gyerekekkel, nem kell benne jónak lenni, csak élvezzük együtt, legyünk vidámak közben. Ha sakkozni szeretünk, akkor azt csináljuk együtt. De lehet ez társasjátékozás, kirándulás. Nem tudjuk elképzelni, mennyire fejleszt a kirándulás a téri vizualitás kialakulását, mennyire fontos, hogy ne csak betonon járjon a gyerek. Döbbenetes, hogy kis falvakban, ahol az ottlakók tényleg a természet közepében élnek, bent töltik az idejüket a házban, nem mennek ki a szabadba, nem játszanak. A gyerek idegrendszeri fejlődése szempontjából rendkívül fontos a mozgás, a művészetek és a stratégiai játékok. A mozgásra épül az egész gondolkodás, minél több olyan helyzetet kell teremteni, ahol a gyerek egyensúlyrendszere fejlődik. Az óvodában, iskolában ülnek a gyerekek, otthon a szülő annak örül, ha csendben, egy helyben ül. Ehelyett olyan környezetet kell teremteni, ahol a

gyerek automatikusan elkezd mozogni.

Mi próbáljuk az iskolakerteket, az állattal asszisztált terápiákat is bevinni az iskolákba, hiszen ezek mind-mind óriási segítséget jelentenek az idegrendszer kontrolljának a felépítésében, a mozdulatokkal, a kapcsolattal, s azzal, hogy szabályok vannak.

– Elhangzott az előadásban, hogy nyolcéves koráig a gyerekek egyáltalán nem javasolt kutyut adni a kezébe, holott azt tapasztalhatjuk, hogy már óvodában használják ezeket az apróságok, akkor is, ha csak mesét néznek vagy játszanak rajtuk.

– Kb. nyolcéves korig önálló használatra nem javaslom. Az nem baj, ha van például az óvodában mondjuk interaktív tábla vagy fejlesztő játék rajta. Ellenben, ha arra szolgál a kutyu, hogy a gyerek csendben legyen, akkor azt fogja megtanulni, hogy az idegrendszerének állandóan kell valami inger ahhoz, hogy egy helyben tudjon maradni. Viszont, ha már az óvodában, a családban olyan tevékenységekkel töltjük ki az idejét, amelyekhez jó érzés kapcsolódik az agyában, akkor azokat fogja üzni. Azért kell sok mindenbe bevezetni a gyereket, és minél kisebb, annál inkább ott kell lenni és mindenbe belevinni, hiszen aki a legtöbbet van a gyerekekkel aktív helyzetekben, az szocializálja; ha azt szeretnénk, hogy a gyerek átvegye az értékeinket, akkor minél több aktív helyzetben legyünk vele együtt.

– Ugyancsak az előadásban hangzott el, hogy míg régebb egy-egy osztályban, manapság nem ritka, hogy három-négy is akad. Van-e valamilyen statisztika arról, hogy milyen mértékben növekedett a számuk?

– Különböző kategóriák vannak, hiszen vannak, akiknek diagnózisuk van, másoknak nincs, viszont vannak egyértelműen erre utaló jelek, de akadnak olyan gyerekek is, akiknél csak alig észrevehető jelek mutatkoznak. Azt azonban ki lehet jelteni, hogy majdnem kétszeresére nőtt a 21. században azon gyerekeknek az aránya, akik sajátos nevelési igényű besorolásban vannak, ők azonban csak azok, akiknek van egy felállított diagnózisuk, tehát ez csak a jéghegy csúcsa, a valós számok ennél jóval magasabbak. Hogy a neuroatipikus fejlődésű gyerekek száma ilyen mértékben nő, ez már önmagában felkiáltójel kellene legyen, hogy valamit másként kellene tenni az oktatásban. Ezek a gyerekek valójában a leghangúlyosabb jelzői lehetnének a változás szükségességének, és ezt komolyan is kellene venni.

Fotó: Gyulafehérvári Caritas

Meghozta a várt eredményt az utalványok értékének emelése Egyelőre nincs hiány véradókból

Míg előző években a nyári szabadságok, valamint a vakáció idején általában visszaesett a véradásra jelentkezők száma, és mobil véradó akciók, vidéki kiszállások révén próbálták biztosítani a szükséges vérmenyiséget a Marosvásárhelyi Vértranszfúziós Központban, idén egyelőre erre nincs szükség, ugyanis amióta az egészségügyi szaktárca négy-szeresére emelte a véradásért járó utalványok értékét, még a nyári időszakban sincs hiány donorokból. Remélhetőleg ez így is marad, ugyanis a kórházaknak folyamatosan biztosítani kell a szükséges vérmenyiséget.

Menyhárt Borbála

A korábbi években rendszeresen arról számoltunk be, hogy országos viszonylatban komoly készlethiány van az egyes vérközpontokban, folyamatosan felhívásokat tettek közzé, hogy mozgósítani próbálják az embereket. A statisztikák szerint Románia lakosságának csupán 1,8 százaléka jelentkezik donornak, még

mindig az jellemző, hogy az emberek csak akkor adnak vért, ha közeli hozzátartozójuk vagy ismerősük családtagja szorul sebészeti beavatkozásra. Annak érdekében, hogy véradásra és ezáltal a súlyos állapotban levő betegek megmentésére ösztönözze a lakosságot, idén januártól az egészségügyi szaktárca az eddigi 9,75 lejről 40 lejre emelte a véradásért járó utalványok értékét. Minden véradásért hét utalvány jár, így mintegy 280 lej értékű juttatást kapnak a donorok. Ugyanakkor egy szabadnap is jár nekik, emellett 50 százalékos kedvezmény a tömegközlekedési

eszközökre, illetve egy ingyenes vérvizsgálatot is elvégeznek nekik. A kártyára feltöltött elektronikus utalványok értékének megemelése, úgy tűnik, elérte a kívánt hatást, hiszen már az emelést követő első napokon országsszerte megtelek donorokkal a vértranszfúziós központok, mi több, volt rá példa, hogy korlátozni kellett a véradók számát, ugyanis a begyűjtött vérmenyiség nem tárolható a végtelenségig. Amint arról az év elején lapunk hasábjain is beszámoltunk, Marosvásárhelyen is megrohmozták a vértranszfúziós központot a donorok, és bár a kezdeti lelkesedés lankadt, szerencsére a mai napig jelentkeznek annyian, hogy biztosítani lehessen a kórházak által igényelt vérmenyiséget, még most, a nyári szabadságok idején is – válaszolta lapunk érdeklődésére *Marinela Lazăr* pszichológus, a Marosvásárhelyi Vértranszfúziós Központ sajtószóvivője. Mint mondta, a múlt év hasonló időszakához képest 15-20 százalékkal nőtt idén a véradók száma, júniusban 1200-an, ebben a hónapban eddig pedig már 550-en adtak vért, ami elegendő ahhoz, hogy a kórházaknak biztosítani tudják a szükséges vérmenyiséget az egyes

beavatkozásokhoz. Emiatt az elkövetkező időszakban nem is terveznek vidéki kiszállásokat.

Sokan érdeklődnek, hogy szombati napokon nem-e lehet vért adni, ugyanis vannak, akik élnének ezzel a lehetőséggel, azonban a hétköznapokon a munkaprogramjuk nem teszi lehetővé. Ennek kapcsán *Marinela Lazăr* elmondta, voltak próbálkozások, néhány alkalommal előre meghirdették, hogy szombat délelőtt fogadják a véradókat, azonban nagyon kevesen jelentek meg, és azoknak, akik bementek dolgozni, a hétfői munkanap fejében szabadnapot kellett adni hétközben, amikor nagy szükség van rájuk, ugyanis sokan mennek vért adni – mutatott rá a szóvivő.

Egy véradó több betegnek segít

A Marosvásárhelyi Vértranszfúziós Központban ebben a kánikulai időszakban is jól lehűtött helyiségben fogadják a véradókat. Egyetlen véradással – 450 ml – három betegnek segíthet a donor, ugyanis minden tasak vérből többféle készítményt állítanak elő.

A vértranszfúziós központ honlapján elérhető információk szerint vért adhat minden egészséges, 18 és 65 év közötti ember, akinek érvényes személyazonossági iratai vannak, a következő feltételek teljesítése mellett:

- testsúlya 55 kg feletti;
- az utóbbi 6 hónapban nem volt műtéti beavatkozása;
- terhes és gyermekágyas nők nem adhatnak vért;
- nem szenved a következő betegségekből: B vagy C típusú hepatitisz, szifilisz, epilepszia, cukorbetegség, gyomorfekély, szívbetegség, asztma, allergia.

Ezen a kötelező feltételeken kívül a központ szakemberei ellenőrzik a véradásra való alkalmasságot egy űrlap kitöltése, egy általános vizsgálat és laboratóriumi vizsgálatok segítségével. A vizsgálatok nagyon fontosak mind a véradó egészsége, mind a leadott vér minőségének szempontjából. Ugyanakkor elvégzik a vérminta vizsgálatát, tehát a donor egy átfogó vérképet kap a kezébe, ami az egészségi állapotát tükrözi. Amennyiben fény derül valamiféle betegségre, értesítik, és megkérlik, hogy menjen el ismét, hogy megismételje a vizsgálatot.

Véradás előtt ajánlott elfogyasztani egy zsírszegény, könnyű reggelit, és sok folyadékot kell inni. A véradás előtt 24 órával nem szabad alkoholt fogyasztani, és nem ajánlott nehéz fizikai munkát végezni. A férfiak évente öt alkalommal, a nők négy alkalommal adhatnak vért. Két véradás között minimum két hónapnak kell elteltie.

Tájékoztató kampány szülőknek

A gyerekeket érintő legégetőbb problémákról

Szülők kávézója a gyerekek biztonságáért – ezzel a címmel szervezett tematikus tájékoztató kampányt megelőzési céllal idén a február-június közötti időszakban öt Maros megyei tanintézetben a gyermekek jogait védő, helyi intézmények szakembereiből álló csoport. A tematikus beszélgetések során olyan problémákat érintettek, amelyek a mindennapokban veszélyt jelentenek a kiskorúakra.

A gyermekekkel szembeni erőszak és kizsákmányolás megelőzésével és visszaszorításával foglalkozó, pszichológusokból, rendőrökből, csendőrokből, szociális munkásokból és iskolapszichológusokból álló helyi csoport február és június között szervezte meg a Szülők kávézója a gyerekek biztonságáért kampány első szakaszát, amelynek keretében megelőző jelleggel tematikus tájékoztató beszélgetéseket kezdeményeztek szülőkkel és tanárokkal öt Maros megyei iskolában, Segesváron, Marosvásárhelyen, Dicsőszentmártonban, Nyárádton és Vidrátstegen.

Ezen alkalmon a Maros Megyei Rendőr-felügyelőség, a Gyermekvédelmi Igazgatóság, a Kábítószer-fogyasztás Elleni Központ, az Emberkereskedelem Elleni Ügynökség, a Mentsétek Meg a Gyermekeket szervezet, a marosvásárhelyi szociális igazgatóság, a

Kelet-európai Szaporodásegészség-tani Intézet, a megyei csendőrség, a Marosvásárhelyi helyi rendőrség, a Maros Megyei Oktatási Erőforrás Központ szakemberei többek között a kábítószer-fogyasztás következményeiről és kockázatairól, a bűnözés és a családon belüli erőszak megelőzéséről, a válás gyermekekre gyakorolt hatásairól, az ember-, ezen belül a kiskorúakkal való kereskedelem kockázatairól, az otthonról való elszökés veszélyeiről, az iskolából való kimaradás kockázatairól, valamint a külföldön dolgozó és gyerekeiket itthon hagyó szülők kötelezettségeiről tájékoztatták a szülőket. A szakemberek a szülők és nagyszülők részéről mutatózó érdeklődés mel-

lett különösen nagyra értékelték a tanárok és az iskolapszichológusok bekapcsolódását, hiszen rendkívül nyitottaknak bizonyultak arra, hogy szükség esetén támogassák a közösségükben élő gyermekek családját.

A kampány jó lehetőség volt arra, hogy az egyes intézmények képviselői közvetlen kapcsolatba kerülhessenek a családokkal, megismerjék az egyes közösségek problémáit és igényeit, hogy majd ezeket figyelembe véve végezzék a munkájukat.

A tájékoztató kampány kapcsán arra voltunk kíváncsiak, hogy hogyan alakult az utóbbi időben a gyerekek ellen irányuló erőszakos esetek száma, illetve hogy Maros

megyében hány kiskorú szülei dolgoznak külföldön, itthon hagyva a gyerekeiket. *Deak Elida*, a Maros Megyei Gyermekvédelmi és Szociális Igazgatóság aligazgatója elmondta, az év első három hónapjában 831 gyerek szülei vállaltak munkát külföldön, távol a gyerekeiktől. Közülük 603 kiskorúnak egyik, 130-nak pedig mindkét szülője dolgozik idegenben. 98 gyerek esetében az egyedüli családfenntartó szülő tartózkodott az országon kívül. A legtöbb gyerek, akinek távol vannak a szülei, Marosvásárhelyen, Marosludason és Faragón él. Az érintettek közül hat gyerek került a gyermekvédelmi rend-

szerbe, a többiekéről a szülők által megbízott rokonok gondoskodnak – derült ki az igazgatóhelyettes által közölt adatokból.

Maros megyében március végéig 378 bejelentés érkezett gyerekeket ért bántalmazásról, 42 esetben fizikai, 16 esetben lelki bántalmazásról volt szó, 19 esetben pedig szexuális erőszak jutott a hatóságok tudomására. Az esetek döntő többségében (290) elhanyagolás áldozata lett a kiskorú, egy bejelentés vonatkozott munkára kényszerítésre, öt szexuális kizsákmányolásra, ugyancsak öt esetben pedig koldulásra kényszerítették a gyereket. Januárban a Maros Megyei Gyermekvédelmi Igazgatóság 31 bántalmazott gyereket emelt ki a családból, és helyezte el a szociális védelmi rendszerben – tájékoztató *Deak Elida*. (*menyhárt*)

Enikő receptjei

Rózsa Enikő

Paradicsomos töltött káposzta friss káposztából

En ezúttal marhahúsos-füstölt kacsaszalonnás változatban készítettem, de természetesen disznóhússal is lehet. Egy kg darált marhahúst, 20 dkg füstölt kacsaszalonnát apró kockára vágva, egy nagy fej hagymát, 10 dkg kerek szemű rizst vagy bulgurt 2,5 dl langyos vízzel jól összegyúrok. Ízlés szerint megsózom, borsozom, egy evőkanál édes fűszerpaprikával, egy teáskanál vegetával újra jól összekeverem. A friss káposztát forró vízbe helyezem, kb. öt percig főzöm. A forró vízben hagyom még pár percig, majd kiemelve, óvatosan levágom a leveleket. Megtöltöm a darált hússal, és felcsavarom. A friss káposztát (egy tömött fej) felszelelem, megsózom, kevés kaporral összegyúrom. Az edény aljára káposztát és kaporszárakat rakok, majd körbehelyezem a töltelékeket, középre pedig a vagdalt káposztát és a szeletelt füstölt oldalast. Egy liter paradicsomlevet fűszerezek: pici méz, só, bors, kevés chilipehely, egy cikk zúzott fokhagyma, csipetnyi csombor, és ráöntöm a káposztára. Pótolom annyi vízzel, hogy félig legyen folyadékkal az edény. Káposztalapival befedem a káposztámat, és lassú tűzön kb. 3-4 óra alatt készre főzöm. Tejfőllel tálaljuk.

Pikáns csirkepaprikás rókaagombával

60 dkg csirkemellet, egy nagy fej hagymát, egy kisebb kápiapaprikát, egy paradicsomot apró kockára vágok. A zöldségeket kevés olajon átforgatom, hozzáadom a felkockázott csirkemellet, és óvatosan kavargatom, amíg a hús kihéredik. Ekkor teszem hozzá a 15 dkg kisebb méretű csiperkegombát felszeletelve. Megsózom, borsozom, kevés vegetát, öt cikk zúzott fokhagymát, egy kávéskanál piros fűszerpaprikát is adok hozzá, végül pedig pár szelet chilit is, de ez elhagyható. Feltöltöm annyi vízzel, hogy ellepje a hozzávalókat, és puhára főzöm. Pörköltszerű ételt kapok, amit én a továbbiakban a következőképpen készítek: öt dl 25-30 százalékos zsírtartalmú főzőtejszínekkel (növényi eredetűt használok újabban, ami sem laktózt, sem glutént nem tartalmaz, nagyon finom, és selymessé varázsolja az ételt, de a hagyományos főzőtejszín is megfelel) besűríttem folytonos kevergetés közben a paprikást, amit ízlés szerint még fűszerezhetünk. Apróra vágott petrezselyemzöldet adok hozzá, és hagyom még egyet rotyogni. Puliszkával, krumplipürével fogyasztjuk.

Pisztáciás rókaagombapástétom-krém

Kevés olajban átforgatom a megtisztított gombát, megsózom, borsozom. Nagy darabokban hagyom, nem töltök rá vizet, hanem a saját levében párolom meg. (En 1,2 kg párolt gombával dolgoztam.) A gombát botmixerrel krémesítettem. Fél vegán vajat (10 dkg), egy dl rizstejszínt, három evőkanál pistáciát (szintén botmixerrel pürésítettem), mokkaikanálnyi mustárt, egy evőkanál szezámkrémet, három evőkanál finomított vaj és ízlés szerint fokhagymát habosra kidolgoztam. Üvegekbe tettem, majd fele a hűtőbe, a többi pedig a fagyasztozóba került. Pirítósa, friss kenyérral, zöldséggel fogyasztjuk. Télen forró mentateával igazi inycenség!

Zöldséges egytálétel hidegen-melegen

A csavaros, orsó, masni vagy tollszár tészta (laskát) sós vízben kifőzöm, pici olajat is csurranok a vízbe, így nem tapad össze a laska. Leszűröm, és félreteszem. Egy dl olajon, egyujnyi szelet vajon az alábbi, tetszés szerint felvagdalt zöldségeket párolom meg: egy közepes zöld paprika, egy kisebb piros paprika, egy nagyobb fej hagyma, 1/4 kg spenót, egy kisebb cékla, egy kisebb karalábé, két murek, egy szelet zeller, négy cikk fokhagyma, kevés zellerszár, egy kisebb érett paradicsom, egy krumpli. Mindent felvágok, megsózom, borsozom, pici vegetát is lehet szórni rá. Nagyon kevés vizet öntök rá. Kb. 10 perc múlva egy dl friss zöldborsót is hozzáadtam, és egy evőkanál ajvart, illetve pici chilipehelyt. Kis lángon, lefedve készre pároljuk. A kifőzött laskával összevegyítjük. Nekem volt megmaradva egy darab natúr sült csirkemellelem, amit felkockáztam, és azt is hozzákevertem. Aki kedveli, forrón sajtot is reszelhet rá. A kovászos uborka jól illik hozzá.

Jó étvágyat kívánok!

Új felfedezés segíthet az agyat érintő betegségek okainak megértésében

Egér agyszelet-preparátumok segítségével vizsgálta a HUN-REN Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet (HUN-REN KOKI) kutatócsoportja, hogy agyi sérülések esetén miként lépnek működésbe az agy fő védekezősejtjeinek számítató mikroglia sejtek. A sikerrel azonosított mechanizmusok előrelépést jelenthetnek a gyakori idegrendszeri betegségek kialakulásának megértésében.

A HUN-REN KOKI Dénes Ádám által vezetett Neuroimmunológia kutatócsoportja évekkal ezelőtt a világon elsőként írta le az agy fő immunsejtjeként és a központi idegrendszert érintő gyulladásos folyamatok fő szabályozóiként ismert mikroglia sejtek és az idegsejtek sejttestje közötti közvetlen

kommunikációs kapcsolatot. A Nature Communications című tudományos folyóiratban Berki Péter, Cserép Csaba és Környei Zsuzsanna megosztott elsőszersőséggel, kínai, amerikai és német kutatók közreműködésével most megjelent munkájukban pedig azt vizsgálták a magyar kutatók, hogy milyen hatással vannak a mikroglia fenotípusváltozásai az idegi hálózatok működésére – olvasható a HUN-REN Magyar Kutatási Hálózat hétfői közleményében.

A mikroglia sejtek különleges módon védekeznek a központi idegrendszer sérülései ellen. „Nem úgy működnek, mint ahogyan például az egyik ujjunkat érő komolyabb sérülés esetén reagál az immunrendszer, amikor gyulladás alakul ki, később a seb elhegesedik vagy netalán elgennyesedik. Az

agyban ez maradandó funkcióvesztést okozhatna. Túl veszélyes az immunrendszer ahhoz, hogy szabadjára lehessen engedni a központi idegrendszer területén, helyettük a mikroglia sejtek látják el a védekezési szerepkört” – magyarázzák a közleményben.

A KOKI kutatói sokoldalú módszertani megközelítést alkalmazva igazolták, hogy az agyszelet-preparátumokban a mikroglia gyors és erőteljes állapotváltozáson megy keresztül, mely a szeletkészítés – azaz a sérülés – során azonnal megindul. A mikroglia sejtek nyúlványait visszahúzzák, miközben a szelet felszíne felé vándorolnak, s ezalatt megváltoznak az idegsejtekkel és a szinapszissal kialakított kapcsolataik, és sejt felszíni receptorkészletük is átalakul. A munka kínai társszerzői által fejlesztett flu-

oreszcens ATP-szenzor használatával sikerült kimutatni a szeletvágást követő azonnali ATP-felzabarádást és az azt követő gyors, fokális, „vilanásszerű” ATP-események létrejöttét – írták.

A beszámoló szerint meglepő volt, hogy a sérülés hatásait a mikroglia felé közvetítő egyedi ATP-események órákkal a kezdeti „ATP-vihar” lecsengése után is megfigyelhetők.

A kutatók feltárták, hogy a mikroglia sérülésre adott komplex válaszreakcióját részben ez a sérülés által okozott dinamikus ATP-felzabarádás vezérli. A mikroglia sejtek gyors és erőteljes megváltozásáért több alapvetően fontos jelátviteli útvonal is felelős, melyek az összetett mikroglialis reakcióval párhuzamosan befolyásolják az idegsejtek kapcsolatrendszerének átépülését,

amely szükséges a komplex idegi hálózatok működésének fenntartásához.

A kutatóknak azt is sikerült igazolniuk, hogy a mikroglia sejtek nemcsak az akut sérülést modellező agyszelet-preparátumokban, hanem az ép, sérülésmentes agyban is szerepet játszanak az idegsejtek speciális aktivitásmintázatainak kialakításában, amelyek kiemelten fontosak a tanulás és memóriafolyamatok során.

A felfedezett mechanizmusok segíthetnek a traumatikus agyi sérülések (stroke, iszkémia) kialakulásának megértésében, de a krónikus neurológiai kórképek (Alzheimer- és Parkinson-kór, demencia, epilepszia) hátterének megértéséhez is közelebb vihetnek – olvasható a HUN-REN közleményében. (MTI)

A repülő zenetanár (1.)

Szilágyi Mihály

Szinte magam előtt látom, amint a címet elolvastán felcsillan néhány diák szeme. De sajnálom, el kell szomorítanom őket, nem az iskolából repülő zenetanárról lesz szó, hanem egy ezerévesnél is régebbi tudósról.

Röpítsen el a képzeletünk Andalúziába! Andalúzia a nevében hordozza, hogy egykor vandálok is éltek azon a vidéken, valamikor az arabok előtt. Az al-Andalúz arab kifejezés valószínűleg a vandálok földjét jelenti. Andalúziát valahogy úgy képzelhetjük el, mint egy szabálytalan félkört, aminek Gibraltár a középpontja, a sugara pedig a Gibraltár és Portugália közötti távolságnak felel meg. Nem véletlen, hogy Európának éppen ez a része került arab fennhatóság alá valamikor a hétszázas években, mert a mórok a Gibraltári-szoroson könnyedén beszivárogtak Afrikából. Ebben az időszakban kezdődött az iszlám aranykora. Az arab tudományosság fejlődése és a jól átgondolt, szervezett vezetés megmutatta erejét az arab hódításokban. Így lett Andalúzia fél évezrednyi időre arab világ.

Andalúzia egyik különleges városában, Rondában élt egy – számunkra kevésbé ismert – híres polihisztor. Abbas ibn Firnas valószínűleg 810-ben született a Córdobai Emirátushoz tartozó Rondában. Származásáról keveset tudunk, és csak feltételezések léteznek arról is, hogy arab vagy berber eredetű lehetett.

Abbas ibn Firnas elképesztő lángelme volt. A technika történetében talán többször is megérdemelné az első helyet találmányai alapján. Polihisztorként korának minden tudományában jártas volt, és szinte minden téren maradandót is alkotott.

Valószínű, hogy előkelő, befolyásos családból származott. Kisgyerekként mindent szétszedett és összerakott, hogy minél jobban megértse a technika összefüggéseit. Eszes fiatalként szerencsésnek is érezhette magát, hiszen a közeli Córdoba az arab világ Bagdadhoz hasonló tudományos központja volt. 822-ben, 12 évesen már a córdobai híres tanárok lábainál szívta magába a tudást. Érdekes módon a színvonalas arab oktatás is – akár az ókori görögöknél – zenével kezdődött, amihez aztán hozzáadták a költészetet és az arab nyelvet.

Abbas csillagászatot és orvostudományt tanult, de ezek mellett a mérnöki tudomány is nagyon vonzotta, valamint a művészetek közül a zenét és a költészetet kedvelte. Hogy mennyire volt jó művész és kitűnő tanuló, az a tény is jelzi, hogy II. Abda r-Rahman emír palotájában tanulhatott, ahol a kivételes képességű fiatalokból Andalúzia későbbi bölcsseit képezték. Az akkori iszlám siker kulcsa az lehetett, hogy az uralkodók körülvették magukat a művészet, a kultúra és a tudomány legjobb ismerőivel. Ezek a tudósok amolyan szakmai tanácsadóként éltek az uralkodó mellett. Ez a nézet a granadai Alhambra uralkodói erőd elképesztő építészeti technikájában is felismerhető.

Abbas ibn Firnas 828-ban befejezte tanulmányait, kinevezték a córdobai zeneiskola első tanárának, és zenét meg költészetet kezdett tanítani. Mai szóhasználattal egyetemi tanárségédnek nevezhetnénk. Nemcsak tanította a költészetet, hanem ő maga is sok verset írt, de sajnós közülük sok elveszett. Hogy mennyi ideig tanított, ma már nehezen állapíthatjuk meg, de tény, hogy bölcsessége arra indította, ne elégedjen meg azzal a tudással, amit addig tanult. Hogy még több újdonság-

gal gazdagodhasson, elutazott Bagdadba, a Bölcsesség Házába. Itt Kelet bölcssei és a világhírű könyvtár még nagyobb lendületet adott a fiatal ember tudományos gyarapodásának.

Visszatérve Córdobába, tapasztalatait igyekezett a vidék fejlődésére fordítani. Abbas ibn Firnas volt a bagdadi szellemi színvonal közvetítője, az ő tevékenysége által érthetjük meg igazán Andalúzia fejlődését.

Abbast nem csak a célba jutás érdekelt, hanem útközben nyitott szemmel és nyitott füllel járt, hogy minél több tapasztalatot szerezzen. Egyiptomban például elleste a hegyikristály (üvegszerűen tiszta kvarc) faragásának titkát. Hazájában már ő maga faragta a drágaköveket, ami csodának számított, hiszen addig a hegyikristályt Egyiptomba kellett szállítani megmunkálás végett. E tetteért nagy tiszteletnek örvendhetett.

Mérnöként Abbas ibn Firnas első dolga volt, hogy egy olyan vízzel működő órát ké-

szített, amely éjjel is mérte az idő múlását. Fontos megjegyeznünk, hogy az iszlám világban a víznek rendkívüli fontosságot tulajdonítanak. A víz az egészség, a tisztaság és az élet szimbóluma is. Amint elkészült az időmérő szerkezet, azonnal meglepte vele II. Abda r-Rahman emírt. Abbas tehát jó pszichológus is volt, mert tudta, hogyan kell megbecsülést és befolyást szereznie.

Az emberiség mindig is vágyott a csodák megtapasztalására. Abbas ezt is jól tudta, ezért saját házában rendkívül sok kutatás után egy planetáriumot épített. Ebben a „laboratóriumban” a csillagok járását, a felhők vonulását, a villámlást és a mennydörgést is élethűen tudta ábrázolni. Elképesztő sikere volt a planetáriumnak, mert a város lakossága tömegesen tódult csodát látni. Sőt mi több, olyan üvegből készült síkgömbnek nevezett csillagászati eszközt is szerkesztett, amely képes volt megjeleníteni adott dátumon és időpontban az égbolton látható csillagokat.

1.		BÉKÉS ... (SZÍNÉSZ-NŐ)	KERESZTÜL UNSZOLÓ	... MAIL: LÉGIPOSTA (ANGOL)	FERI NÉMAI	476-BAN ÉRT VEGET	... FAIR LADY (MUSICAL) LAPOS CSÓNÁK	JÓESZÜ	LÉTEZIK	LÁM	MAGYAR MEGYE	LÁNGOL HIVATKOZÓ	ANGOL HOSSZ-MÉRTEK	FÉLIG STABIL!	VIZET HÚZNAK BELŐLE
Publius Ovidius Naso aforizmáját idézzük a rejtvény fősoraiban.		M													H
	ÁLLÓVÍZ		FÜZET DÁTUMRAG				PÉNZHOZAM NAPSZAK					... TROLL (HEINE) M. FESTŐ (BÉLA)			
	GYORS LÁBÚ KUTYA TERMÉST BETAKARÍT			SZÍNHÁZ-FÉLE FUTAMVÉGI HAJRÁ					PETRARCA MÚZSÁJA HABARCSOT HASZNÁL					EGYEN! JUPITER FELESÉGE	
2.	S	MAGÁHOZ RENDEL ... ALDA (SZÍNÉSZ) IDEGEN KESERŰ		MOST KÉSZÜLT MEGÁTALKODOTT				ÉRVÉNYES KÖNNYEZÉS						NÉMET IGEN CSILLAGÁSZATI CSÚCSPONT	
	FELTETT SZÁNDÉK			MELY SZEMÉLY? UDVART TISZTÍT		KÁTÉI INDÍTÉK		FRANCIA RT. KINÁHOZ TARTOZÓ RÉGIÓ		ODA-VISSZA FÉRFINEV JÓTÉKONYKODIK			PORRÁ TÖR NÓVER (LATIN)		
	AMIRŐL IRUNK VAGY SZÓLUNK		LOPAKODÓ AB OVO			ERKÖLCS-TAN ÁTKAROLÓ					LÁNGÉSZ ÉSZAK-OLASZ FOLYÓ				
	IMÁDKOZ-ZATOK (LATIN)			NŐI NÉV (SZEPT. 15.) IDEGEN ALAJOS			HIVATALI MUNKAHELY KEZDŐPONT					TOLNA M. HELYSÉG NŐI NÉV (AUG. 18.)			
	NÁSPÁNGOL		KIEMELKE-DÉS NÉLKÜLI ARATI			LENGET MENJI (OLASZ)				IGAZGATÓ (BIZ.) TORINO FOLYÓJA				AZ AZ EMBER 40 RABLÓ BABÁJA	
	ATTÓL KEZDVE! VER		HÁZHELY KÖLTÉSZET		SÓTÉPIROS ... MAY (NÉMET ÍRÓ)				REPÜLŐ-VEZETŐ FELSÉGI (FRANCIA)						VIDÁM MŰSOR
		MOSDÓTÁL MEG... (BOSSZÚT ÁLL)			MADÁR-BÖRTÖN ÖRLŐÜZEM			SZERZETT ROKON TÓFÉLE						LAKATLAN! EGÉSZ RÉSZE	
	VERI		TOJÁS (NÉMET) HALLGAT A SZAVÁRA		MOST VAN KUGLI	RÓGRÉSZI JELFOGÓ		... A HAZA (PETÓFI) LAP LEHET ILYEN		ENGEDNI KEZDI! AZ A MÁSIK			KERESZTÜL (GÓRÓG) PASCAL (RÓV.)		
	IBSEN DRÁMÁJA			RINGO ... (DOBOS) TÉTLEN TEAM!			TARA ÚRNŐJE (SCARLETT) CSAK (NÉMET)			AZ EGYIK SZÜLŐ KRÉTAI HEGY		ABBA AZ IRÁNYBA ÖLT-PARTOK!			A BŐR VEGYJELE VÉTLEN VÉREBI
	... MARK (VÉDJEGY)			VELE SZEMBEN JAPÁN HATÁRAI!			ALAPVETŐ, EGYSZERŰ LYUKAS SÁVI!								
	TÉLI CSAPADÉK	CIGÁNY-GYEREK RÓMAI 50			REST TONNA (RÓV.)				ÁLLAMI ILLETÉK A KÉN VEGYJELE				LEVEGŐ (GÓRÓG) BELŐKI!		
L.N.J.	U														

Július 11-i rejtvényünk megfejtése: **Nagy bűn a bűnre megesküdni, de bűnös esküt megtartani nagyobb.**

Reménytelen helyzetben a Paks a Corvinul elleni visszavágón

A Magyar Kupa-győztes Paks labdarúgócsapata reménytelen helyzetből várja a mai visszavágót a Vajdahunyadi Corvinul 1921 ellen az Európa-liga selejtezőjének első fordulójában, mivel egy hete hazai pályán négygólos vereséget szenvedett román ellenfelétől.

Bognár György vezetőedző bajnoki ezüstérmes együttese 13 év elteltével csalódáskeltő teljesítménnyel tért vissza az európai kupaporondra, még azt figyelembe véve is, hogy nem kezdődött el az idény, azaz nem lehetett jó formát

várni. A Paks hiába összeszokott csapat, ennek nyomát sem lehetett látni, védekezésben kifejezetten zavartnak tűntek a zöld-fehérek. Ezt kihasználva a vajdahunyadi gárda 4-0-s sikerrel jószerivel eldöntötte a párharcot.

Bár a kudarcot kellemetlenebbé tette, hogy a Corvinul 1921 a román másodosztályban szerepel, ugyanakkor ez némileg megtevesztő, mivel az előző idényben nemcsak – nagy meglepetésre – története legnagyobb sikerét elérve – három élvonalbeli csapatot is kiejtve –

Románia-kupa-győztes lett, de másodikként feljutott volna az élvonalba is, csak hogy a klub nem magántulajdonban van, így nem léphetett fel az első osztályba, hiába vívta ki annak lehetőségét a pályán.

Az első felvonás eredményének tudatában a tolnaiak célja a szurkolók kiengesztelése és a becsületük visszaszerzése lehet a nagyszombati visszavágón, tekintve, hogy a továbbjutás kivívására nem sok esély mutatkozik.

A középpályás Windecker József

a meccs után elnézést kért minden magyar futballkedvőtől, nemcsak a paksiaktól, ezt most a pályán tettekkel is szeretnék megtenni a játékosok a szervezeten futballozó ellenféllel szemben.

A találkozót, amelyet a DigiSport 1 televízió élőben közvetít, 21 órakor a szlovák Peter Kralovic sípjelére kezdődik. A továbbjutóra a horvát HNK Rijeka vár a következő körben, míg a párharc vesztese az Európa-konferencialigába átkerülve a ciprusi AEK Larnacával méri össze a tudását.

Eredményjelző

Bajnokok Ligája, selejtező, 1. forduló, visszavágó:

- * Ballkani (koszovói) – UE Santa Coloma (andorrai) 1-2 – tizenegyesekkel 5-6, továbbjutott a Santa Coloma, 2-2-es összesítéssel, tizenegyesekkel;
- * HJK (finn) – Panevezys (litván) 1-1, továbbjutott a Panevezys 4-1-es összesítéssel;
- * Lincoln Red Imps (gibraltári) – Hamrun Spartans (máltai) 0-1 – tizenegyesekkel 5-4, továbbjutott a Red Imps 1-1-es összesítéssel, tizenegyesekkel;
- * Pjunik (örmény) – Dinamo Minszk (fehérorosz) 0-1, továbbjutott a Dinamo Minszk 1-0-s összesítéssel;
- * Celje (szlovén) – Flora Tallinn (észti) 2-1, továbbjutott a Celje 7-1-es összesítéssel;
- * FCSB (román) – Virtus (San Marinó-i) 4-0, továbbjutott az FCSB 11-1-es összesítéssel;
- * Decsics (montenegrói) – The New Saints (walesi) 1-1, továbbjutott a The New Saints 4-1-es összesítéssel;
- * Shamrock Rovers (ír) – Vikingur Reykjavík (izlandi) 2-1, továbbjutott a Shamrock Rovers 2-1-es összesítéssel.

Balogh Balázs, a Paks (j) és Roger, a Corvinul játékosa a férlabdarúgó-Európa-liga selejtezőjének első fordulójában játszott Paks FC – Vajdahunyadi Corvinul 1921 mérkőzésen Pakson 2024. július 11-én
Fotó: MTI/Kovács Tamás

Walesi ellenfél a Ferencvárosnak

A The New Saints lesz a Ferencváros labdarúgócsapatának ellenfele a Bajnokok Ligája selejtezőjének második fordulójában. A múlt heti, 3-0-s hazai sikerét követően ugyanis a walesi csapat kedden 1-1-es döntetlent játszott a montenegrói Decic vendégeként Podgoricában, így 4-1-es összesítéssel nyerte meg a párharcot. A magyar bajnok kedden 22 órától fogadja a The New Saints csapatát a párharc első felvonásán.

A Ferencváros felkészülési mérkőzést játszott tegnap a West Ham United ellen az ausztriai edzőtáborban. A mérkőzés 2-2-es döntetlenre zárult. A zöld-fehérek találatait két olyan játékost szerezte, akiket az előző edző, Dejan Stankovic száműzött a keretből: a 25. percben Owusu Kwabena szerzett vezetést egy szép góllal, majd a félidő végén Makreckis passza után Aleksandar Pesic lötte ki a hosszú alsót. A WHU a második félidőben Danny Ings és Nayef Aguerd révén egyenlített.

11-1-gyel ment tovább az FCSB

A visszavágón is nyert az FCSB a San Marinó-i Virtus ellen a labdarúgó Bajnokok Ligája selejtezőjének 1. fordulójában, így kettős győzelemmel kvalifikált a második körbe.

A keddi találkozón a bukaresti csapat 4-0-ra győzött, így 11-1-es összesítéssel kvalifikált. A gólszerzők: Băluță (a 20. percben), Edjouma kétszer (a 28. és a 36. percben), valamint Miculescu (a 72-ben).

A második selejtezőfordulóban a fővárosi alakulat az izraeli Maccabi Tel Avivval találkozik. Az első mérkőzést Bukarestben játsszák július 23-án. A visszavágót egy héttel később, Budapesten rendezik.

A Bajnokok Ligája-selejtező 2. fordulójának párosítása

- Ludogorec (bolgár)/Dinamo Batumi (grúz) – Dinamo Minszk (fehérorosz)
- APOEL (ciprusi) – Ordabaszi (kazahsztáni)/Petrocub (moldovai)
- Ferencváros (magyar) – The New Saints (walesi)
- PAOK (görög) – Borac Banja Luka (boszniai)/KF Egnatia (albán)
- Bodö/Glimt (norvég) – RFS (lett)/Larne FC (északír)
- FF Malmö (svéd) – KÍ Klaksvík (feröeri)/Differdange 03 (luxemburgi)
- Shamrock Rovers (ír) – Sparta Prága (cseh)
- UE Santa Coloma (andorrai) – Midtjylland (dán)
- NK Celje (szlovén) – Slovan Pozsony (szlovák)/FK Sztruga (északmacedón)
- Panevezys (litván) – Jagiellonia Bialystok (lengyel)
- Lincoln Red Imps (gibraltári) – Qarabag (azeri)
- FCSB (romániai) – Maccabi Tel-Aviv (izraeli)
- Lugano (svájci) – Fenerbahce (török)
- Dinamo Kijev (ukrán) – FK Partizan (szerb)

Sikeres helytállás az Europeadán

Czibalmos Ferenc Attila

Június 28. és július 7. között rendezték az európai őshonos kisebbségek labdarúgó-bajnokságát, az Europeadát, amelyet az Európai Nemzetiségek Föderatív Uniója (FUEN) szervezett, és amelynek a német–dán határ mellett található Schleswigben volt a központja, ám mindkét ország otthont adott futballmérkőzésnek.

A négyévente megrendezett Europeadán az erdélyi és partiumi (Maros, Hargita, Kovászna, Kolozs, Beszterce-Naszód és Bihar megyei) játékosokból álló romániai magyarok csapata a 13. helyen zárt.

A futball mellett a rendezvény a kisebbségek közötti kulturális cserére is összpontosított, a pályán és azon kívül minden a sportszerűségről és a kölesönös tiszteletéről szólt.

Romániából öt csapat vett részt a tornán idén: az erdélyi magyarok, a romániai bolgárok, a romák, a csehek és a szlovákok, illetve az arománok alakulata is a német–dán határvidékre utazott.

Az RMDSZ által támogatott csapat edzője, a marosvásárhelyi 47 éves testnevelő tanár, Domó Lóránt röviden értékelte lapunknak a sikeres rendezvényt. „Négy három- és három négyes csoportba sorolták be a csapatokat. Együttesünk a D jelű kvartettben kapott helyet az olaszországi Friül, a német magyarok

Ungarndeutsche és az olasz szlovének ŽILE alakulatával együtt – kezdte a beszámolót. – A bemutatkozó mérkőzésünket az Ungarndeutsche ellen játszottuk, és hátrányból felállva 3-2-re diadalmaskodtunk. Sajnos a második csoportmeccsünket elvesztettük a későbbi bajnok, a Friül gárdájával szemben, mindamellett, hogy sokáig fej-fej mellett haladt a két csapat, sőt ellenfelünk 1-0-s vezetése után egyenlítettünk is, de a meccset végül 4-1-re a friuliak nyerték meg. A harmadik találkozón már jobban ment a játék, így 3-1-re vertük a ŽILE-t, és a második helyen végeztünk a csoportban” – számolt be a csoportmérkőzésekről a Nyáradszeredai Bocskai István Elméleti Líceum testnevelő tanára, aki a tornán részt vett valamennyi játékost

bár egyszer kezdőként használta a tornán.

Hozzátette: mivel csupán a csoportgyőztesek, valamint a legjobb második jutott tovább, ugyanakkor a szabályzat alapján a négycsapatos csoportokban törölték a második helyezetteknek az utolsók ellen szerzett pontjait, így három ponttal, gyengébb gólkülönbségük miatt csak a helyosztókon szállhattak harcra. „Előbb a dániai németek csapata, a Team Nordschleswig ellen sikerült győznünk 3-0-ra, aztán a csehországi németeket, vagyis a Deutsche in Teschechien együttesét 3-1-re győztük le, így a 13. pozícióban végeztünk” – idézte fel Domó Lóránt, aki a Maros megyei labdarúgó 4. ligában szereplő SK Nyáradszereda másodedzője.

Fotók: Domó Lóránt gyűjteménye

Dél-Tirol az egyeduralkodó

Az európai őshonos kisebbségek labdarúgó-bajnoksága, a FUEN által szervezett, ugyanakkor az UEFA által is támogatott rendezvény, az Europeada több egy focitornánál. „Amellett, hogy közösségeket épít és nagy figyelmet irányít a kisebbségekre, az Europeada arra is emlékeztet, ami mindannyiunkat összeköt” – mondta el Vincze Loránt EP-képviselő, a FUEN elnöke, a rendezvény megnyitóján, a németországi Schleswig városában.

Az első tornát 2008-ban rendezték meg a svájci Surselvában, azóta ez már az ötödik alkalom volt. Korábban mindig a dél-tiroliak nyerték meg az Európa-bajnokságot, idén a lányoknál vitték el az aranyérmeket.

A 2024-es az eddigi legnagyobb szabású rendezvény, ugyanis 24 férfi és 9 női csapat vett részt a megmérettetésen.

Domó – aki egykoron Ákosfalva és Jedd csapatában játszott nagypályán a 4. ligában –, azt is elmondta, hogy dicséretesnek tartja játékosai helytállását a nemrég megrendezett Europeadán, főleg ha azt veszi alapul, hogy a játékosok zömmel az Eb-re utazás előtt, az autóbusszon ismerkedtek meg egymással. Ugyanakkor a csapat irányításáról (vezető:

Grabán Zsolt Attila) és támogatásáról, nem utolsósorban pedig az Europeada-szervezésről, az ellátásról és a kiszolgálásról is csak pozitívumokat tud mondani. Azt is megemlítette, hogy a romániai magyarok a házikolbászukkal, szalonnájukkal, sajtjukkal, sörükkel és pálinkájukkal is belopták magukat sporttársaik szívébe.

A következő tanévtől már hét különböző ösztöndíjban részesülhetnek a diákok

Az Oktatási Minisztérium átalakította a közoktatás diákjai számára kiírt ösztöndíj-rendszerét, ez alapján a 2024–2025-ös tanévtől hét különböző ösztöndíjban részesülhetnek a diákok az eddigi hat ösztöndíjhoz képest. Az ösztöndíjak igénylése online vagy fizikai formában is megtörténhet az oktatási intézmények titkárságán, az új tanév kezdetét követő 25 napon belül.

A 7 különböző ösztöndíj a következő:

- * reziliencia-ösztöndíj – 300 lej (új!!!)
- * kiválósági ösztöndíj I. – 750 és 3700 lej között változhat
- * kiválósági ösztöndíj II. – 700 lej
- * érdemösztöndíj – 450 lej
- * szociális ösztöndíj – 300 lej
- * kiskorú édesanyáknak járó ösztöndíj – 700 lej
- * műszaki ösztöndíj – 300 lej.

A fent említett ösztöndíjakban a következő kritériumoknak megfelelő diákok részesülhetnek:

* Olimpiai kiválósági ösztöndíj I.:

– olyan V-XII. osztályos diákok részesülhetnek benne, akik a nemzetközi tanulmányi versenyeken, illetve az Oktatási Minisztérium által elismert nemzetközi sportvetélkedőkön I., II. vagy III. helyezést értek el.

* Olimpiai kiválósági ösztöndíj II.:

– az V-XII. osztályos tanulóknak az Oktatási Minisztérium által szervezett tantárgyversenyek I., II. illetve III. helyezettei kaphatják meg.

Az érdemösztöndíjakat és a reziliencia-ösztöndíjakat együttesen a közoktatási intézményben az egyes liceumi és az V-VIII. osztályok – beleértve a szakképzést és a duális szakképzést is – tanulóinak legalább 30%-a számára kell odaítélni.

Az érdemösztöndíjasok és a reziliencia-ösztöndíjasok névsorát egy adott osztályban az osztályfőnök állítja össze és terjeszti elő az iskolakezdést követően 25 napon belül, nem szükséges külön kérvényeznie a diáknak.

* Érdemösztöndíj:

– Osztályonként a tanulók legkevesebb 30%-a részesülhet érdemösztöndíjban, az éves tanulmányi átlag csökkenő sorrendjében; a felvételi átlageredmény alapján a IX. osztályos diákok esetében; vagy a tanév első két tanulmányi moduljában elért eredmények alapján az V. osztályos tanulók esetében. Minden olyan diák megkapja az ösztöndíjat, aki 9,50 vagy annál magasabb éves tanulmányi átlagot ér el, akkor is, ha ezek száma meghaladja az osztály tanulóinak 30%-át.

– Érdemösztöndíjra jogosultak továbbá a nemzetközi tantárgyversenyekre készülő diákok szűkített csapatának tagjai; a megyei tantárgyversenyeken (olimpia), I., II. vagy III. helyezést elért tanulók; az Oktatási Minisztérium által elismert versenyek I. helyezettei; az olimpiai sportágakban aranyérmert szerzett diákok.

* Reziliencia-ösztöndíj

– Osztályonként a tanulók legtöbb 30%-a részesülhet az ösztöndíjban, az éves tanulmányi átlag csökkenő sorrendjében; a felvételi átlageredmény alapján a IX. osztályos diákok esetében; vagy a tanév első két tanulmányi moduljában elért eredmények alapján az V. osztályos tanulók esetében. Minden olyan diák megkapja az ösztöndíjat, aki 7 vagy annál magasabb éves tanulmányi átlagot ér el, illetve, ha benne van az első 30%-ban.

– A második kritérium szerint azok a tanulók részesülhetnek az ösztöndíjban, akiknek daganatos és/vagy krónikus betegségük van, és akik több mint 4 hetes időtartamot töltenek az Iskola a kórházban nevű programban vagy otthoni oktatásban a következő tanévben, azon az oktatási egységben belül, ahova előzőleg beiratkoztak.

* Szociális ösztöndíjban részesülhetnek:

– azon diákok, akiknek családjában az elmúlt 12 hónapban az egy főre eső jövedelem nem éri el az országos minimálbér 50%-át; árva, illetve félárva gyerekek; egy szülőcsa-

ládok gyerekei; fejlődési vagy funkcionális zavarban szenvedő gyerekek;

– azok a tanulók, akik egyszülős családból származnak, ahol az egy főre jutó havi nettó jövedelem az elmúlt 12 hónapban kevesebb volt, mint a nettó minimálbér;

– azok a tanulók, akiknek daganatos és/vagy krónikus betegségük van, és több mint 4 hetet töltöttek az Iskola a kórházban elnevezésű programban vagy otthoni oktatásban, illetve azoknak, akik visszaintegrálódnak abba az oktatási egységbe, ahová előzőleg beiratkoztak, miután több mint 4 hetet töltöttek kórházban;

– azok a tanulók, akik olyan családokból származnak, amelyek minimális befogadási jövedelemben részesülnek.

* Kiskorú édesanyáknak járó ösztöndíj

– olyan édesanyák jogosultak rá, akik nap-

pali tagozaton folytatják tanulmányaikat középiskolában vagy ált. iskolában.

* Műszaki ösztöndíj

– A 2024-2025-ös tanévben a műszaki ösztöndíjat csak a szakképzésre – ideértve a duális képzés 3. szintjét (EQF/CNC) – beiratkozott tanulók kapják.

A szociális ösztöndíjak összehadhatók az olimpiai kiválósági/az érdem/ a reziliencia- és a műszaki ösztöndíjakkal. A kiskorú édesanyáknak járó ösztöndíj összehadható bármilyen más, a módszertan által előírt ösztöndíjjal.

A kiválósági, az érdem-, a reziliencia- vagy a műszaki ösztöndíjra jogosult diáknak minden tantárgyból abszolválnia kell, és a magaviseleti jegye 10 vagy „nagyon jó” kell legyen.

Fotó: RMDSZ

Megkezdődtek a kísérleti mérések a soproni Mágneses Nulltér Laboratóriumban

Megkezdődtek a kísérleti mérések a HUN-REN soproni Földfizikai és Űrtudományi Kutatóintézet (FI) és a HUN-REN Wigner FK közös projektjében kialakított Mágneses Nulltér Laboratóriumban – közölte a HUN-REN Magyar Kutatási Hálózat az MTI-vel.

A mágneses tér hatásait a világon ebben a formában egyedülálló módszerrel kizáró labor űrben használható műszerek fejlesztésében, orvosdiagnosztikai innovációkban, de akár az asztronauták felkészítésében is segíthet – írták a közleményben.

Emlékeztettek rá, hogy a HUN-REN Magyar Kutatási Hálózat két kutatóhelyének szoros együttműködésében, GINOP pályázati forrásból megépült Mágneses Nulltér Laboratórium (Zero Magnetic Field Lab, ZBL) célja, hogy egy kisebb szobányi térfogatban nulla értékhez közeli, 1 nanotesla alatti mágneses teret biztosítson. Ahhoz, hogy ezt létre lehessen hozni, a meglévő mágneses mezővel megegyező erősségű, de azzal ellentétes irányú teret kell előállítani.

A magyar labor abban egyedülálló a világon, hogy működéséhez egy kettős mágnesestér-csillapító rendszert alakítottak ki, külső referencia geomágneses idősor felhasználásával. A duális rendszer egyik komponense az aktív kompenzáló rendszer, a másik pedig a passzív árnyékoló kamra – részletezték.

„A földi mágneses tér a bolygónk külső magjában folyékony állapotban lévő fém áramlása okozta dinamóhatás révén marad fenn. Ehhez társul a jóval kisebb léptékű, de dinamikus változó komponens, a Föld ionizált felső légkörében folyó áramok mágneses tere. E kettő összegeként jön létre a felszíni geomágneses tér. Az aktív kompenzáló rendszer másodperces gyakorisággal frissítve állítja elő az ezzel ellentétes irányú, de megegyező nagyságú kompenzáló teret. A gyors változás pontos nyomon követése számunkra alapvető fontosságú. Ez az oka, hogy egy ilyen laboratórium létesítése csak olyan geomágneses megfigyelőállomás mellett lehetséges, mint amilyen a fertőbozi Széchenyi István Geofizikai Observatóriumban működik” – magyarázta a közleményben Lemperger István, az FI Geomágnesség-Geoelektromosság kutatócsoportjának vezetője.

Kitértek arra, hogy a nulla mágneses tér megközelítése nemcsak a nullteret igénylő vizsgálatok számára szükséges, hanem a kontrollált terek előállítása is csak egy nagy pontosságú nulltérre szuperponálva hozható létre.

Ilyen kontrollált terek szükségesek például a műholdas vagy felszíni alkalmazásokra fejlesztett mágnesestér-mérő eszközök, a magnetometrek kalibrálásához.

A tájékoztatás szerint a laboratórium finomhangolása most zajlik, ennek része a kamra lemágnesezési folyamata. A laboratóriumban és a kamra környezetében már jelenleg is folynak kísérleti mérések a Wigner FK és az FI munkatársai részvételével, céljuk a bonyolult mágneses térszerkezet feltérképezése, a duális rendszer viselkedésének pontos megértése.

A Wigner FK kutatói egy mágneses teret mérő, nagyjából gyufásdoboz nagyságú SERF-magnetométer fejlesztésén dolgoznak. E technológia alkalmazása előtt ugyanezt a felbontást korábban a felszínen csak egy szobányi méretű berendezés tudta biztosítani.

Mint írták, a biofizikai kísérletek sem szorulnak ki Fertőbozról. A Soproni Egyetemen egy PhD-munka keretében növényi csírák növekedési ütemét, orientációját, tápanyag-felzívódását vizsgálják majd geomágneses tértől mentes környezetben.

Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem kutatói pedig arra kíváncsiak, miként változnak az ember kognitív képességei zéróközeli mágneses térben. A kísérlet során a vizsgált személyek irányított feladatmegoldást hajtanak végre, miközben a kutatók EEG-készülékkel észlelik az agyi aktivitás következtében kialakuló elektromos potenciál eloszlását. A vizsgálatot speciális, szemmozgáskövető hardver- és szoftverrendszer egészíti ki, az összesített adatsorok együttes feldolgozása révén olyan új eredmények szülehetnek, amelyek az asztronauták felkészítése során is felhasználhatóak lesznek.

A laboratórium orvosdiagnosztikai eszközök, például a magneto-enkefalográf igen drága alkatrészeinek olcsóbb előállításához szükséges technológiai fejlesztés otthona is lehet.

„Jelenleg is folynak az egyeztetések a Széchenyi Egyetem kutatóival olyan anyagtudományi kísérletek tervezésével kapcsolatban, amelyek során célunk, hogy megvizsgáljuk, az űrtechnológiában és a hadiipari fejlesztések körében alkalmazott ötvözetek, illetve az azokból előállított alkatrészek nullközeli mágneses térben történő gyártása milyen anyagszerkezeti változásokat eredményezhet” – emelt ki még egy különleges vizsgálati területet Lemperger István. (MTI)

Tűzvédelmi engedély hiánya miatt

50.000 lejes bírságot kapott a szatmárnémeti hulladéktároló központ

A múlt héten leégett szatmárnémeti hulladéktároló központnak nem volt tűzvédelmi engedélye, és nem is kezdeményezte ennek megszerzését; a hatóságok 50.000 lejre bírságot kaptak meg.

A Szamos katasztrófavédelmi felügyelőség szerdai közleménye szerint a kereskedelmi vállalat 2020 óta működött egy egyszintes épületben, újrahatszámított hulladékokat raktározott és szortírozott. Az ingatlant az 1970-es években építették.

A tűzoltók a 2022 júniusában a vállalatnál végzett ellenőrzések nyomán több szabálytalanságot is észleltek – többek között a tűzvédelmi engedély hiányát –, amelyek miatt hat szankciót róttak ki: egy 2500 lejes bírságot és öt figyelmeztetést.

Az idén július 15-én végzett ellenőrzés nyomán kiderült, hogy a vállalat nem tett lépéseket a tűzvédelmi engedély megszerzésére, emiatt 50.000 lejes bírságot kapott, azaz az ebben az esetben kiróható legmagasabb szankciót.

Az ISU szerint ugyanakkor nem rendelheték el a vállalat tevékenységének vagy az épület használatának a felfüggesztését, mivel a cég által folytatott tevékenység nem esik a 2015/915-ös kormányhatározat hatálya alá, amely előírja a kereskedelmi vállalatok tevékenységének leállítását a tűzvédelmi szabályok ellen elkövetett súlyos vétések esetében.

A tűz július 11-én, csütörtökön ütött ki egy eldobott égő cigarettától a hulladéktároló központban, eloltásán hatvanál több katonai tűzoltó dolgozott csütörtökön és pénteken.

A tűzoltók tájékoztatása szerint mintegy 9000 négyzetméterre terjedtek ki a lángok, műanyag- és kartonhulladékok égtek el. A tüzet 28 óra múlva sikerült eloltani.

Az ügyészek büntetőeljárás indítottak az ügyben. (Agerpres)

Autósok, figyelem! Változások a belvárosi forgalmi rendben!

Marosvásárhelyen, a Park Hotel mögötti első mélygarázs munkálatainak megkönnyítése érdekében július 19-én, pénteken 18.30-tól az alábbi változások lépnek életbe:

– Az Enescu utca sétálóutcává válik, ezt a Prefektúra tornya és a 4-es számú épület közötti szakaszon lezárják a gépjárműforgalom elől. Ezt a követően a Cuza Vodă utca felé és felől kétirányú lesz a forgalom. A tűzoltók, a SMURD, a taxik és a mozgássérültek számára engedélyezett a gépkocsival való közlekedést.

– A Városháza utca a Győzelem tértől a Cuza Vodă utcáig egyirányúvá válik.

– Az Ifjúság utca egyirányúvá válik, bejárat a Cuza Vodă utca felől a Győzelem tér felé, kötelező jobbra kanyarodással.

Megértésüket köszönjük, és kérjük, vezessenek óvatosan, a közúti jelzőtáblákat követve!

#Trafikinfo #Forgalmiváltozások #Városközpont

A bel- és külkapcsolati osztály

Szerdán megkezdődött az Electric Castle zenei fesztivál

A tizedik Electric Castle zenei fesztivál kezdődött meg szerdán, mely július 21-ig tart a bonchidai Bánffy-kastély területén.

A legjobb közepes méretű európai fesztiválnak járó díjjal is kitüntetett zenei rendezvényre idén is több mint kétszáz ezer résztvevőt várnak.

A legjobban várt fellépő a Massive Attack, a Bring Me The Horizon, a Chase and Status, Sean Paul, Paolo Nutini, Nina Kravitz – közölték a szervezők.

Közleményük szerint a fő újítás az lesz, hogy online és elővételben próbálják megoldani a fesztiválbelépőkhez való hozzájutást. Emellett a résztvevőket Kolozsvárról a tőle 30 kilométerre található Bonchidára szállító buszokra és vonatokra is lehet online jegyet váltani, valamint a parkolójegy is előre kifizethető.

A rendezvényre való eljutás megkönnyítése érdekében a szervezők 25 százalékkal növelték a fesztiválbuszok számát. Emellett ingyen parkolóhelyet kapnak azok, akik tele gépkocsival érkeznek – írták.

A kemping kapacitását is növel-

ték, idén 18 ezer hely várja a látogatókat. A fesztivál kapuit szerdán 14 órakor nyitották meg.

Kiemelt szempont a rendezvényen a biztonság, sürgősségi hívószám áll a bajbajutottak rendelkezésére, az „Angel shot” jelszót használók pedig a bárpultoknál is segítséget kapnak. Újdonságként idén G-Info Spot néven a résztvevők szexuális biztonságát szolgáló pontokat is létrehozottak.

A romániai hőségriadóra való tekintettel két hidratáló helyszínen is ingyen juthatnak ivóvízhez a fiatalok, emellett a fesztiválon sok árnyékos helyszínnel készülnek a szervezők.

A közlemény szerint az Electric Castle továbbra is nagy hangsúlyt fektet a környezettudatosságra.

A fesztivál szervezői a rendezvény bevételeinek egy részét minden évben a bonchidai Bánffy-kastély helyreállítására fordítják. Az erdélyi fesztiválnak tavaly több mint 230 ezer résztvevője volt.

További részletek a <https://electriccastle.ro> honlapon található. (MTI)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

MINDENFÉLE

FESTÉST, kőművesmunkát, csempezést, parkettezést, ajtószerelest vállalok. Tel. 0771-393-848. (23528-I)

VÁLLALUNK: szobafestést, tetőjavítást, szigetelést, fametszést, vasmunkát. Tel. 0742-344-119, Levente. (23522-I)

KÉSZÍTÜNK háztetőt, vállalunk szigetelést, kerítésjavítást, tetőjavítást, meszelést, kisebb javításokat és más munkát is. Nyugdíjasoknak 10% kedvezmény. Tel. 0754-476-154, Attila. (23520-I)

MEGEMLÉKEZÉS

„Nem vársz már minket ragyogó szemekkel,
Nem örülsz már nekünk szerető szíveddel,
De hisszük, hogy égi otthonodban békére lertél.
Hisz te a jónál is jobbat érdemeltél.
Kedves emléked szívünk őrizi,
S mindenért, mi voltál, örök hálánk.”
Soha el nem múló szeretettel és örök hálával emlékezünk a drága jó édesapára, apósra, nagytatára, rokonra, jó barátokra, a jobbágyfalvi születésű **INCZE LAJOSRA** július 18-án, halálának 11. évfordulóján. Isten nyugtasson békében!
Emlékét őrizi szerető családja. (p.-I)

Az idő múlik, de feledni nem lehet, csak meg kellett tanulni élni nélkülöd.

Fájó szívvel emlékezünk ifj. **BARABÁS JÓZSEFRE** halálának 40. évfordulóján. Akik ismerték, emlékezzenek rá szeretettel. A Jóisten nyugtasson békében!

Emlékét őrzik szerettei.
(23514-I)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a drága jó férj, nagybácsi, barát, jó szomszéd, volt kolléga, ismerős,

BOKOR SÁNDOR
volt kosárlabdázó

életének 87. évében, folyó hó 15-én elhunyt.

Drága halottunk temetése 2024. július 19-én, pénteken 12 órakor lesz a római katolikus temetőben, református szertartás szerint.

Emléke örökké a szívünkben marad.

A gyászoló család.
(23533-I)

RÉSZVÉTNYLIVÁNÍTÁS

Őszinte részvétünket és együttérzésünket fejezzük ki Lacikának és Karcsikának szeretett édesapjuk,
VÉCSEI KÁROLY

elhunytá alkalmából. Emléke legyen áldott, nyugodjon békében!

A Klósz, a Csákány és az Ördögh család. (23535-I)

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó - információ - 0766-121-234	• Optolens szemsebészet - 0265/263-351	• Fogyasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625
• Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112	• Dora Optics - 0733-553-976	• Vasútállomás - 0265/236-284
• Rendőrség - 0265/202-305	• Dora Medicals - 0265/212-971	• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás
• SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110	• Radiológia, echográfia	Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119
• Sürgősségi szolgálat: - gyermekeknek - 0265/210-177	Dr. Jeremiás István - 0265/222-446	- 0744-282-710
Marosvásárhelyi	• Emma vendéglő, hidegtálak készítése - 0365/404-664	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865
Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330	• Prefektúra - 0265/266-801	• koporsók, kellékek, - 0745-606-215
GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthongondozó szolgálat, 8-16 óra között: - 0736-883-110	• RDS-RCS - 0365/400-401	• koszorúk - 0745-606-269
	• Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929	és halottszállítás - 0758-047-604
	- vidék - 0265/929	• Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442
	• Delgaz Grid - 0265/200-928	- 0265/262-907
	- 0800/800 928	
• Optika-Optofarm - 0265/212-304	• Aquaserv:	
- 0265/312 436	- hideg víz-csatoma - 0265/215-702	
- 0265/250-120	- közönségszolgálat - 0265/208-888	
- 0265/263 351	- központ - 0265/208-800	
	- 08008-208-888	

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak.
Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.

NE pazarolja az ivóvizet!

Az AQUASERV vállalat arra kéri a közüzemi ivóvízhálózat minden felhasználóját, hogy a közüzemi hálózathoz tartozó vizet KIZÁRÓLAG háztartási fogyasztásra használja!

A közüzemi vízhálózathoz tartozó vizet

NEM SZABAD

kertek, pázsitok öntözésére vagy úszómedencék feltöltésére használni!

Ezt az AQUASERV és a fogyasztók között kötött szerződés, az ANRSC 88/2007. számú rendelete és a víz- és csatornaszolgáltatásról szóló 241/2006. számú törvény írja elő.

A túlzott vízfogyasztás a vízhozam csökkenéséhez vezet, és az AQUASERV egyes területeken már nem tudja biztosítani a vízellátási szolgáltatást a szokásos paraméterek mellett.

Az ivóvíz öntözésre való felhasználása miatt adódnak a problémák:

- nyomásingadozás;
- a vízellátás gyakori megszakításai;
- a víz zavarossá válik;
- az ivóvízzel való ellátás beütemezett program szerint.

HASZNÁLJA AZ IVÓVIZET FELELŐSSÉGTELJESEN! (A)

Újdonságok a
Kobak könyvesboltokban:

Valérie Perrin
Másodvirágzás

Valérie Perrin
A vasárnap
koldusai

Keresse fel kávézónkat
a vásárhelyi
könyvesboltban!

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

Marosvásárhelyi **96 FM**
Rádió
Románia **106,8 FM**
www.marosvasarhelyiradio.ro **1323 AM**

ÚJDONSÁG a Dora Optics-nál!

EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAPBÓL
TÁMOGATOTT TÉRÍTÉSMENTES (INGYENES)
JÁRÓBETEG-SZAKELLÁTÁS:

- SZEMÉSZET*
- GASZTROENTEROLÓGIA
- FÜL-ORR-GÉGÉSZET

A TÉRÍTÉSMENTES SZOLGÁLTATÁSOK
IGÉNYBEVÉTELÉHEZ SZÜKSÉGES IRATOK:

- HÁZIORVOS VAGY MÁR SZAKORVOS
ÁLTAL KIÁLLÍTOTT BEUTALÓ
- TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI KÁRTYA
- SZEMÉLYAZONOSÍTÓ IGAZOLVÁNY

*csak a finanszírozási szerződésbe foglalt orvosok

TÉRÍTÉSES SZOLGÁLTATÁSOK:

- SZEMÉSZET
- SZÍVGYÓGYÁSZAT
- ÁLTALÁNOS SEBÉSZET
- ÉRSEBÉSZET
- PLASZTIKAI SEBÉSZET
- ENDOKRINOLÓGIA
- TÜDŐGYÓGYÁSZAT
- LABORVIZSGÁLAT

Marosvásárhely; Cukorgyár utca, 18D szám

Tel: 0771 195340